

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Jaroslava Šlezová

Rekonstrukce trestného činu

Diplomová práce

Olomouc 2017

**„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: Rekonstrukce trestného činu
vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.**

V Praze dne 20. 06. 2017

Šlezová“

Obsah:

1. Úvod	6
2. Rekonstrukce trestného činu	8
2.1. Historický vývoj právní úpravy rekonstrukce trestného činu v ČR.....	8
2.2. Rekonstrukce z trestněprávního hlediska.....	10
2.2.1. Funkce rekonstrukce.....	14
2.3. Kriminalistické hledisko rekonstrukce trestného činu	14
2.3.1 Druhy kriminalistické rekonstrukce.....	18
2.4. Taktika při aplikaci rekonstrukce v praxi.....	22
2.4.1 Příprava rekonstrukce trestného činu	22
2.4.2. Základní taktické zásady rekonstrukce trestného činu a postupy	24
2.4.3. Stadia rekonstrukce trestného činu/ průběh	28
2.5. Subjekty účastníci se rekonstrukce trestného činu	30
2.6. Dokumentace.....	34
2.6.1. Protokol.....	35
2.6.2. Videozáznam.....	38
2.6.3. Fotodokumentace.....	39
2.6.4. Počítačová 3D metoda.....	40
2.6.5. Systém dokumentace Spheron.....	41
2.6.6. Hodnocení výsledků rekonstrukce	42
2.7. Vztah k jiným zvláštním důkazním prostředkům	44
2.7.1. Podobnost s vyšetřovacím pokusem.....	44
3. Porovnání rekonstrukce trestného činu s právní úpravou rekonstrukce v Anglii, Německu a Rakousku	47
Anglie.....	47
Německo.....	47
Rakousko	48
4. Úvahy de lege ferenda	50
5. Závěr	53
6. Abstrakt.....	55
7. Literatura.....	57

Zkratky:

TrŘ	.....	trestní řád
TZ	.....	trestní zákoník
StPO D	.....	Strafprozeßordnung D (německý trestní řád)
StPO Ö	.....	Strafprozeßordnung Ö (rakouský trestní řád)
ÚS	.....	Ústavní soud
ZObTrČ	.....	zákon o obětech trestných činů
ZP PP	.....	závazný pokyn policejního prezidenta
ZSM	.....	zákon o soudnictví ve věcech mládeže
ZTOPO	.....	zákon o odpovědnosti právnických osob

1. Úvod

Jako téma diplomové práce jsem si zvolila rekonstrukci trestného činu jako jeden ze zvláštních důkazních prostředků. Důkazní prostředky obecně jsou velice zajímavou a důležitou oblastí v trestním právu procesním. Díky nim se dá zjistit materiální pravda správnosti rozhodnutí a orgán činný v trestním řízení si pomocí nich dokáže udělat představu, jak se určitý trestný čin mohl stát. V práci se snažím představit institut rekonstrukce trestného činu z trestně-procesního a kriminalistického pohledu, upřesnit jeho gnoseologickou podstatu a také v čem spatřuji jeho výhodu použití oproti ostatním zvláštním důkazním prostředkům.

Samotné slovo rekonstrukce, latinsky „*reconstruo*“, znamená jakési znovu sestavení či obnovení čehosi. Rekonstrukce v tomto smyslu nachází uplatnění i v jiných oborech lidské činnosti, a to hlavně v technickém a přírodovědeckém odvětví. Rekonstrukce trestného činu, jako jeden ze zvláštních důkazních prostředků, se do trestního řádu začlenila novelou účinnou od roku 2002, novelou č. 265/2001 Sb., avšak praxe využívala rekonstrukci již dříve. Rekonstrukce trestného činu je poněkud složitým, ale dle mého názoru, důležitým důkazním prostředkem v trestním řízení. Rekonstrukce se koná, pokud má dojít k obnovení situace a okolností, za jakých byl spáchán trestný čin nebo které k němu mají určitý vztah, pokud má být prověřena výpověď podezřelého, obviněného, poškozeného nebo svědka, a to až v případě, pokud jiné důkazy provedené v řízení nepostačují k objasnění dané věci. Výhodu rekonstrukce spatřuji právě v obnově již proběhlého děje v minulosti. Ve své práci se dále zaměřuji na rekonstrukci a blíže ji analyzuji.

Diplomová práce má tři výzkumné cíle. Hlavním cílem je detailní rozbor rekonstrukce trestného činu, a to z hlediska trestněprávního a z hlediska kriminalistického, kdy výsledkem tohoto rozboru v poslední kapitole práce budou mé úvahy *de lege ferenda* a návrhy, co by se dalo v současné legislativě upravit. Druhým výzkumným cílem je porovnání aplikace rekonstrukce před zakotvením v trestním řádu se současností. Práce tedy obsahuje i historické hledisko vývoje právní úpravy rekonstrukce v českém trestním právu procesním a její aplikace v minulosti před provedením novely. V práci budu porovnávat rekonstrukci i s jinými zvláštními důkazními prostředky, jelikož se svými znaky nejvíce podobá vyšetřovacímu pokusu a v praxi dochází k jejich častému zaměňování. Zaměřím se tedy i na jejich odlišnosti. Třetím cílem je porovnat zahraniční úpravu rekonstrukce v Anglii, Německu a Rakousku s českou právní úpravou.

Práci jsem rozložila do kapitol a podkapitol a je psaná podle právní úpravy *de lege lata*. Stěžejní kapitolou je samotná rekonstrukce trestného činu, kde nastiňuji historický vývoj

právní úpravy rekonstrukce v českém trestním právu. Zabývám se jednotlivými druhy kriminalistické rekonstrukce, subjekty účastnícími se rekonstrukce, přípravou, vlastním průběhem a jednotlivými stádii, jak probíhá rekonstrukce, které jsou doprovázeny obecnými taktickými zásadami a postupy při aplikaci rekonstrukce, dokumentací a hodnocením, a také vztahu k jiným procesním důkazním prostředkům, a to hlavně k vyšetřovacímu pokusu.

2. Rekonstrukce trestného činu

2.1. Historický vývoj právní úpravy rekonstrukce trestného činu v ČR

Rekonstrukce trestného činu se zformovala dlouhodobým vývojem z výpovědi k prověrce výpovědi na místě, až se v průběhu tohoto vývoje posléze vydělila v samostatnou specifickou metodu kriminalistické praxe. Rekonstrukce aplikuje obecné vědecké metody poznání a čerpá z jiných kriminalistických metod. Od šedesátých let minulého století začala být běžně užívaná tato metoda v praxi pro vyšetřování a odhalování trestných činů.¹ Dříve byla rekonstrukce judikaturou považována za „*zvláštní formu ohledání*“,² a to ohledání ve smyslu ustanovení § 113 TrŘ, kdy „*ohledání se koná, mají-li být přímým pozorováním objasněny skutečnosti důležité pro trestní řízení*“. V praxi byla rekonstrukce spíše vnímána jako „*vyšetřovací pokus sui generis*“, který spočíval v obnovení vypovězeného děje podle toho, jak výpovědi (doznání) uvedl obviněný.³ Do počátku 50. let se dokonce rekonstrukce a vyšetřovací pokus považovaly za totožné.⁴

Aby byl postup prováděné rekonstrukce považován za zákonný, muselo se při její aplikaci postupovat podle právní úpravy úkonů podobných, které byly v zákoně uvedeny. To, že tedy rekonstrukce nebyla součástí zákona, nebylo velkou překážkou v její aplikaci v trestním řízení, přesto je třeba podotknout, že „*zákonné vyjádření normy je tím nejúčinnějším prostředkem k dodržování zákonnosti*“,⁵ proto přenesení úpravy do zákona bylo adekvátní.

Při použití rekonstrukce jako důkazního prostředku se dříve postupovalo podle ustanovení § 89 odst. 2. a § 113 TrŘ a z vnitřních (nižších) právních norem, jakožto z Instrukce pro vyšetřovatele a policejní orgány Police České republiky k postupu v trestním řízení vydanou NMV č. 82/1995 ze dne 12. 12. 1995. Instrukce upravovala zvláštní důkazní prostředky (konfrontace, vyšetřovací pokus, rekonstrukce, prověrka výpovědi na místě a rekognice) v čl. 69 až 75.⁶

---

¹ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 146

² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 1968, sp. zn. 11 Tz 29/68

³ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 362

⁴ PRERAD, Vladimír, VYCHODIL, Miroslav. Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*, Praha: Univerzita Karlova, 1990, č. 3, s. 50.

⁵ VYCHODIL, Miroslav. Některé zvláštní způsoby dokazování. *Trestní právo*, 2000, č. 11, s. 8.

⁶ VYCHODIL, Miroslav. Některé zvláštní způsoby dokazování. *Trestní právo*, 2000, č. 11, s. 9.

Funkce rekonstrukce byla i před jejím zanesením do zákona stejná, byla považována za prostředek k prověření nashromážděných důkazů a sloužila i dříve k zajištění důkazů nových.⁷

Všechny zvláštní formy dokazování si zaslouhují svým obsahem a v důsledku toho i významem, aby byly citovány v zákoně. Všechny způsoby mohou kvalifikovaně napomoci tomu, že s jejich aktivní podporou bude přesně ustálen vyšetřovaný skutek a současně dokázán interní vztah pachatele k tomuto skutku. Podle Vychodila „*novelou dojde k posílení důkazních možností ve vyšetřovaných trestních věcech. Sjednáním právní úpravy všech zvláštních způsobů dokazování dojde ke zkvalitnění okruhu důkazních prostředků a finalizaci víceletých žádostí a snah českých procesualistů a kriminalistů po doplnění*“. První legislativní názory, že je třeba, aby zvláštní důkazní prostředky měly zákonnou úpravu, se začaly objevovat již na počátku osmdesátých let.⁸

„*Několik desetiletí řada československých kriminalistů upozorňovala na nevhodnou reglementaci některých kriminalisticko-taktických metod zákonodárcem v trestním řádu (rekognice a konfrontace), nebo upozorňovala na nutnost právní úpravy dosud trestním řádem nereglementovaných specifických metod kriminalistické praxe (vyšetřovací experiment, prověrka výpovědi na místě, rekonstrukce trestného činu) a současně navrhovala úpravy těchto specifických metod de lege ferenda*“. Tyto požadavky byly vyslyšeny. „*Kriminalistům se podařilo vymezit jednotlivé metody a dát jim konkrétní podobu, charakter i obsah po stránce kriminalisticko-taktické*“. Jeden z důvodů novelizace byl požadavek kriminalistů, aby byla vyloučena možnost nezákonného postupu při aplikaci těchto metod tím, že se jim dá skrz zákon procesní záruka práv a povinností účastníků aplikace těchto metod v přípravném řízení. Požadavky kriminalistů vyjádřili zákonodárci v novele trestního řádu zákonem č. 265/2001 Sb., který byl začleněn do páté hlavy oddílu třetího. Tento oddíl nese název „*Některé zvláštní způsoby dokazování*“.⁹ Jedná se o úpravu těchto specifických metod kriminalistické praxe: konfrontace ve smyslu ustanovení § 104a TrŘ, rekognice ve smyslu ustanovení § 104b TrŘ, vyšetřovací pokus ve smyslu ustanovení § 104c TrŘ, rekonstrukce ve smyslu ustanovení § 104d TrŘ a prověrka na místě ve smyslu ustanovení § 104e TrŘ.

---

⁷ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 146.

⁸ VYCHODIL, Miroslav. Některé zvláštní způsoby dokazování. *Trestní právo*, 2000, č. 11, s. 11.

⁹ KONRÁD, Zdeněk. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? *Kriminalistika*, 2006, č. 2, s. 93.

Tím, že byla přenesena úprava specifických metod do zákona, se nezměnila jejich gnozeologická podstata, ani jejich kriminalistický charakter.¹⁰ Někteří právníci, kteří se zabývají oblastí trestního práva, ale odmítají přijmout samostatné postavení těchto specifických metod a dávají taktická doporučení pro provádění těchto důkazů a tvrdí, že např. konfrontace a rekognice je zvláštní formou výslechu, dále prověrku výpovědi zaměňují za vyšetřovací experiment a ten zase zaměňují za rekonstrukci. Tento rozpor mezi kriminalistickým poznáním a názory některých právníků vyvolává dojem, že novelou vznikly nové teoretické a praktické problémy.¹¹

2.2. Rekonstrukce z trestněprávního hlediska

I přesto, že v zákoně je dána definice rekonstrukce trestného činu, je mnoho jiných definic rekonstrukce z pohledů autorů zabývajících se trestním právem procesním.

Definice dle ustanovení § 104d odst. 1 TrŘ: „*Rekonstrukce se koná, má-li být obnovením situace a okolnosti, za kterých byl trestný čin spáchán nebo které k němu mají podstatný vztah, prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka, jestliže jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k objasnění věci*“.

Definice podle Vernerové: „*Rekonstrukcí trestného činu rozumíme samostatný vyšetřovací úkon, který spočívá v souhrnném obnovení podmínek, okolností a podstatných znaků celkového průběhu trestného činu nebo jeho části, z hlediska zjištění objektivní pravdy, na podkladě dosud získaných hodnověrných důkazů, s cílem tyto důkazy prověřit a získat důkazy nové*“.¹² „*Rekonstrukce trestného činu je vědeckou metodou poznání a zjištění objektivní pravdy, pravdy o něčem minulém, nedochovaném, porušeném či zničeném*“.¹³

Definice z učebnice Trestní právo procesní (Šámal, Musil, Kuchta a kol.): „*Rekonstrukce spočívá v souhrnném obnovení celkové, příp. i dílčí situace nebo skutkových okolností, za kterých byl konkrétní trestný čin spáchán a které mají podstatný vztah k takovému trestnému*

---

¹⁰ KONRÁD, Zdeněk. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? *Kriminalistika*, 2006, č. 2, s. 93–94.

¹¹ KONRÁD, Zdeněk. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? *Kriminalistika*, 2006, č. 2, s. 94.

¹² VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 141.

¹³ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 147.

činu. Provádí se na základě porovnání skutkových zjištění získaných vyšetřováním s obnovenou situací zpravidla na místě činu (např. opakování mechanismu jednání obviněného na místě činu při trestném činu vraždy, včetně ukryvání oběti a situování předmětu do pozice, ve které byly před činem, při činu a po něm atd.)“.¹⁴

Definice podle Vondrušky: „Rekonstrukcí se rozumí obnovení situace nebo skutkových okolností, za kterých byl spáchán konkrétní trestný čin, popř. které mají k tomuto trestnému činu podstatný vztah. V průběhu rekonstrukce obviněný, svědci či poškození demonstrují své jednání na místě činu v době, kdy mělo dojít k trestnému činu. Tímto úkonem se obnovují a prověřují skutečnosti, které mohou být známy pouze osobě, která se zdržovala na místě činu v době, kdy měl být trestný čin spáchán, anebo v blízkosti, jako pachatel, poškozený nebo svědek“.¹⁵

Z výše uvedených definic se nejvíce ztotožňuji s definicí od Vernerové a Vondrušky, jelikož dle mého názoru tyto definice nejvíce vystihují pojem rekonstrukce z pohledu trestněprávního a lze tedy chápat rekonstrukci jako vytvoření určitého trestného činu z jednotlivých jednání konkrétních osob jako výsledek činnosti vedoucího konané rekonstrukce a dalších osob, kdy podmínkou rekonstrukce je získání důležitých či nových poznatků významných při vyšetřování trestného činu.

Pomocí rekonstrukce se tedy dají ověřit základní skutkové okolnosti trestného činu, ověřuje se, jestli se trestný čin stal určitým způsobem, jestli se stal za pomoci individuálně určitého nástroje nebo na konkrétním místě, při určité poloze poškozeného nebo svědka či v určité časové posloupnosti¹⁶. Orgán činný v trestním řízení přímo pozoruje rekonstruovanou situaci a skutkové okolnosti a na základě tohoto pozorování vyvozuje důkazní závěry.¹⁷ Zpravidla se ověřují skutkové okolnosti, které jinými důkazními prostředky provést nelze.¹⁸ V ustanovení § 104d odst. 2 TrŘ je vyjádřena subsidiarita použití rekonstrukce jako důkazního prostředku a procesního úkonu. Rekonstrukce se uplatní tehdy, jestliže jiné provedené důkazy v trestním řízení nepostačují k objasnění věci. Rekonstrukce se nevyužije tedy zejména pokud lze jejího účelu (prověření výpovědi) dosáhnout jinak a pokud tak lze

---

¹⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 415.

¹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní*. 2. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 467. (Vondruška)

¹⁶ JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 4. 2013, Praha: Leges, 2013, s. 436.

¹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1560.

¹⁸ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 418.

objasnit věc v rozsahu potřebném k rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 2 odst. 5 TrŘ, tedy pokud lze účelu dosáhnout např. opětovaným vyslechnutím obviněného nebo svědka, znaleckým posudkem či jeho doplněním, ohledáním místa činu a jeho zdokumentováním (protokolem, plánkem, fotografiemi, audio či videozáznamem), provedením prověrky na místě, použitím rekognice, konfrontace atd. Tedy za splnění podmínky, že jiné důkazy provedené v trestním řízení nepostačují k objasnění věci.¹⁹

Cílem rekonstrukce je vytvořit jakýsi model, který znázorní průběh trestného činu tím, že dojde k souhrnnému obnovení materiální situace místa události, kdy dochází k demonstrování toho, jak pachatel jednal a jak jednaly i další zúčastněné osoby. Jednou může jít o celkovou obnovu situace, která se stala na místě činu, poté zas o stanovení časové posloupnosti událostí, jak šly po sobě, a to kdy a kdo na místo přišel nebo odešel, jestli se na místě mohl dotýčný s někým potkat, za jak dlouho by mohl být jinde, prověřit, jestli pachatel mohl vniknout nebo uniknout otvorem do místnosti, zda-li mohl určitým způsobem použít předmět nebo nějaký nástroj, věc atp.²⁰

Na postup pro provedení rekonstrukce se dle ustanovení § 104d odst. 2 TrŘ přiměřeně použije ustanovení pro vyšetřovací pokus.²¹ Ustanovení § 104d o rekonstrukci se použije i v řízení proti mladistvému, toto vyplývá z ustanovení § 291 TrŘ a ustanovení § 1 odst. 3 ZSM a i v řízení, které se vede proti právnické osobě, viz ustanovení § 1 odst. 2 ZTOPO.²² Právní úprava neobsahuje žádné omezení provádět rekonstrukci v přípravném řízení, ba naopak v odůvodněných případech je vhodné provést rekonstrukci již v přípravném řízení. „*Rekonstrukce se v praxi provádí zejména v přípravném řízení ve věcech vražd, úmyslných ublížení na zdraví, dále loupeží, a zásadně na základě skutkových zjištění, jež byla získána jinými provedenými důkazy, kdy je třeba tato zjištění porovnat s obnovenou situací zpravidla na místě činu. Např. opakováním způsobu útoku a provedením bodných ran ze strany obviněného vůči poškozenému v jeho bytě s možností vzniku krevních stop*“.²³ Rekonstrukce by se dle mého názoru měla v praxi využívat více, a hlavně při vyšetřování závažné obecné kriminality jako násilných trestných činů, resp. hlavně tam, kde dochází k ohrožení integrity člověka a v případech, kdy je potřeba „*prověřit složitý skutkový děj nebo jeho průběh z hlediska možného posouzení subjektivní stránky jednání potencionálního pachatele či*

---

¹⁹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1561.

²⁰ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 419.

²¹ FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014, s. 262–263.

²² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1560.

²³ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 363

obviněného“.²⁴ Dle mého názoru se právě pomocí rekonstrukce dá spolehlivě prokázat určitou skutečnost důležitou v trestním řízení a v tom spatřuji i její výhodu.

Rekonstrukce je velmi náročný procesní úkon na přípravu i na její realizaci.²⁵ Rekonstrukce je oproti ostatním zvláštním způsobům dokazování dynamičtější, variabilnější a je zde velká pravděpodobnost, že dojde k naprostému odchýlení od určitého tvrzení. Dále rekonstrukce může probíhat na více místech, tato místa mohou být od sebe hodně vzdálená, tím může, pokud se řádně rekonstrukce nepřipraví, dojít z časového hlediska k průtahům v trestním řízení a mohou zde být i nároky na dopravu. Neexistuje žádný závazný návod postupu, jak by měla rekonstrukce probíhat přesně krok po kroku. Je čistě na uvážení kriminalisty, jak bude postupovat při provádění rekonstrukce. Nepřímým vodítkem může být například náročnost a ekonomická stránka úkonu, aby vedoucí rekonstrukce zvolil nejméně nákladný způsob nebo počet účastníku. U rekonstrukce trestného činu je určitě lepší, když je účastníků spíše méně než více. Taktické a metodické zásady pro postup pro provádění rekonstrukce rozebírám v podkapitola 2.4 Taktika při aplikaci rekonstrukce v praxi.

Pro rekonstrukci trestného činu je velice důležité sehnat potřebný materiál a techniku k zajištění úkonu. Jedná se o různé zbraně, nástroje či pomůcky, které byly použity pachatelem při páčání trestné činnosti, dále se jedná o figuríny, pokud nebudou k dispozici pro demonstraci figuranti nebo figurantky. U figurantů bude nutné zajistit, aby byli typově shodní s osobou, kterou má figurant či figurantka představovat.²⁶

Jak jsem již zmínila, tak pomocí rekonstrukcí se upřesňují a konkretizují výpovědi podezřelého či obviněného, poškozeného a svědka. Osoby, jejichž výpověď se prověřuje pomocí rekonstrukce, ukazují na místa, kde byly před trestným činem nějaké předměty nebo nástroje, ukradené věci, ale ukazují i místa, kam byla dotyčným schována, jak osoba na místě činu jednala, jak pachatel naložil s tělem oběti, kde se osoby nacházely a odkud průběh událostí sledovaly atd. Rekonstrukci lze provést i za účelem prověření jiných důkazních zjištění, např. na základě nálezů stop, ohledání místa a listin či jiných věcných důkazů. V těchto případech se doporučuje, aby byly přítomny osoby různě specializované s odbornými znalostmi.²⁷ Při rekonstrukci se mají zachovat stejné podmínky a nemají se lišit od původního děje. „*Rekonstrukce se proto nemůže např. lišit v tom, zda pachatel vedl vražedný úder nožem shora nebo zespodu, na levou či pravou stranu těla oběti, od obličeje či*

---

²⁴ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 363

²⁵ PORADA, Viktor a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*, Linde, 2000, s. 166.

²⁶ FENYK, Jaroslav. Některé zvláštní způsoby dokazování (5. kap.) [online]. *krimi-servis.cz*, 26. dubna 2008. Dostupné na http://www.krimi-servis.cz/wp-content/uploads/2008/04/080424-rekonstrukce_5kap.pdf

²⁷ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 38.

zátylku, do krajiny, v níž je dislokován životně důležitý orgán člověka, příp. do krajiny jiné atd.“

2.2.1. Funkce rekonstrukce

Základní funkce rekonstrukce jsou: *„prověrka důkazů shromážděných ve věci, prověrka vyšetřovacích verzí, pramen nových důkazních skutečností“*. Ke třetí funkci *„pramenu nových důkazních skutečností“* uvádí Vychodil ve svém článku příklad, kdy při vloupání do obchodního centra *„teprve rekonstrukce trestného činu vyloučila do té doby silné podezření, že pachatelem činu je A.B. Průběh rekonstrukce jednoznačně prokázal, že obviněný, i když se k činu doznal, nemohl napadený sklad potravin vykrást, protože se na místě činu nedokázal orientovat, nebyl schopen předvést, jak se do objektu dostat, jak z něho vyšel, jak a kudy vynesl odcizené věci, jak vznikly některé zajištěné trasologické a mechanoskopické stopy atd.“*. Dále ve svém článku Vychodil uvádí, že dříve *„důvodem k uskutečnění rekonstrukce bylo v 55% ověření pravdivosti doznání obviněného, v 50% upřesnění zjištěných skutečností, ve 24% odstranění rozporu mezi důkazy, ve 3% jiné důvody“*.²⁸

Rekonstrukce trestného činu se jako důkazní prostředek provede přečtením protokolu o rekonstrukci při hlavním líčení. Přílohu protokolu tvoří fotodokumentace, plánek, schéma, video-dokumentace či jiná dokumentace. Protokol o rekonstrukci má charakter základního procesního dokumentu, musí být objektivní a popsané úkony musí odpovídat dané skutečnosti.²⁹ Dokumentaci a protokolu o rekonstrukci se věnuji níže ve své práci.

2.3. Kriminalistické hledisko rekonstrukce trestného činu

Definice dle Strause: *„Kriminalistická rekonstrukce je metoda praxe spočívající v obnovení kriminalisticky relevantních hmotných objektů, situací a skutkových okolností nebo jejich podstatných vlastností na základě údajů a faktů shromážděných v procesu vyšetřování s cílem jejich bezprostředního zkoumání“*.³⁰

Definice dle Němce: *„Kriminalistická rekonstrukce je specifická metoda kriminalistické praktické činnosti spočívající v obnovení kriminalisticky významných hmotných objektů,*

---

²⁸ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 40.

²⁹ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 144.

³⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 201.

*situací a skutkových okolností, nebo jejich podstatných částí, znaků a vlastností, podle původních, zachovalých částí objektu, popisu, fotografií, či jiných údajů, s cílem bezprostředního zkoumání těchto objektů za účelem získání nových důkazů, indicií či taktických informací využitelných v trestním řízení“.*³¹

Definice dle Musila: „*V kriminalistice jde o specifickou metodu kriminalistické praktické činnosti, kdy se na principu modelování znovuobnovují kriminalisticky relevantní materiální objekty, ale i jevy a události“.*³²

Definice dle Vernerové: „*Při vymezení pojmu rekonstrukce trestného činu je nutno vycházet z pojmu rekonstrukce jako kriminalistické metody poznání. Rekonstrukce v kriminalistice je metodou poznání objektu, při níž dochází k vyslovení identity objektu a stejně tak i průběhu události (neboť událost je vlastně řetězcem hmotných procesů odrážejících se ve svém prostředí nebo ve vědomí lidí) obnovením tohoto objektu (události)“.*³³

Opět se nejvíce ztotožňuji s definicí od Vernerové, jelikož mi přijde jako nejvíce vystihující definice pojmu kriminalistické rekonstrukce a jsem téhož názoru, že by se mělo vycházet z kriminalistické metody poznání jako ze základu, jelikož pomocí této metody se znovuobnoví znaky různých předmětů, charakteristické znaky objektů nebo se obnoví určité cíle vyšetřovacího úkonu, ke kterým se má pomocí rekonstrukce dojít. Otázka, jaké znaky jsou podstatné pro rekonstrukci se řeší v každém individuálním případě a závisí i na konkrétních okolnostech rekonstruovaného případu. Souhlasím tedy s tím, že by kriminalistická rekonstrukce měla tvořit jakýsi základ pro rekonstrukci v trestněprávním smyslu.

Vztah mezi trestním právem procesním a kriminalistikou se dá přirovnat ke vztahu obsahu a formy. Kdy obsah je tvořen kriminalistickými metodami a forma je dána trestním řádem.³⁴ Vztah mezi rekonstrukcí v trestněprávním smyslu a rekonstrukcí v kriminalistickém smyslu je takový, že „*jde o dvě zcela neoddělitelné kategorie. Rekonstrukce v trestněprávním smyslu jako důkazní prostředek zakotvený v trestním řádu využívá kriminalistickou*

---

³¹ NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: Eurounion, 2004, s. 308.

³² MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 363-364.

³³ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 139.

³⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Úvod do kriminalistiky*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 43.

rekonstrukci jako metodu poznání“. Rekonstrukce je také označována jako metoda modelování situace, která proběhla v minulosti.³⁵

Z výše uvedeného plyne, že na rekonstrukci trestného činu lze nahlížet ze dvou pohledů, z pohledu trestně-procesního a z pohledu kriminalistického. Z kriminalistického pohledu je toto pojetí širší než pojetí v trestně-procesním smyslu ve smyslu ustanovení § 104d TrŘ.³⁶ Z pohledu metody kriminalistické (kriminalisticko-praktické činnosti) se posuzuje „jako složka jiných kriminalistických postupů (např. vyšetřovacího pokusu nebo rekognice), rovněž jako taktický prostředek při provádění některých operativně pátracích úkonů a opatření (např. při zjišťování totožnosti neznámé mrtvolky) nebo při hodnocení dynamicky a situačně složitých jevů“, oproti tomu v trestně-procesním smyslu se chápe jen jako důkazní prostředek zakotvený v trestním řádu³⁷. V kriminalistické praxi je často zapotřebí znovuobnovit některé objekty, jevy nebo události za účelem jejich zkoumání.

Kriminalistická rekonstrukce se dělí na metodu speciální a metodu specifickou. Do speciální metody kriminalistické praxe se řadí rekonstrukce kriminalisticky významných hmotných objektů, míst a znaků člověka. Speciální metoda kriminalistické praxe se využije při vyšetřování jako předpoklad objektivní aplikace nebo jako součást specifických metod kriminalistické praxe, a to např. při vyšetřovacím pokusu, rekognici atd. Samostatný vyšetřovací úkon nebo-li „rekonstrukce trestného činu“ je vnímán jako specifická metoda kriminalistické praxe.³⁸ Využitím rekonstrukce děje z kriminalistického hlediska se dá přijít na některá opomenutá fakta na místě činu nebo zjistit skutečný význam některých dosud zjištěných faktů.³⁹ Rekonstrukci z kriminalistického pohledu lze provést s cílem doplnění chybějících, nezachovaných nebo poškozených článků, prvků či jiných znaků/objektů, který mají význam pro objasnění trestného činu. Rekonstrukci lze provést jen pokud existuje dostatek věrohodných informací. Podstatným a potřebným znakem z hlediska vyšetřování je ten, který má vztah k vyšetřované věci, má určitou hodnotu jako pramen poznání, a tedy hodnotu důkazní. Například se nebude rekonstruovat rozbití vázy při rvačce, ale může být rekonstruována situace, při které bylo rozbité vázy použito jako vražedné zbraně. Vždy je potřeba určit konkrétní cíl, kterého rekonstrukce sleduje v daném konkrétním případě.

---

³⁵ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 142.

³⁶ PRERAD, Vladimír, VYCHODIL, Miroslav. Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu. *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*, Praha: Univerzita Karlova, 1990, č. 3, s. 46.

³⁷ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 365.

³⁸ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 200–202.

³⁹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 364.

„Vlastním obsahem rekonstrukce obnovení objektu, anebo vytvoření tzv. modelu objektu ztraceného nebo zničeného“.⁴⁰

U rekonstrukce je tedy zapotřebí stanovit objekt, určit výchozí informace a stanovit cíl vyšetřovacího úkonu. Vždy je třeba věc posoudit dle konkrétního případu, vycházet z dosavadních výsledků získaných při vyšetřování a podle toho, které informace chybí, je lze doplnit či ověřit použitím rekonstrukce trestného činu, jestli zde není možné použít jiný vyšetřovací úkon, pomocí kterého by se lépe došlo k určenému cíli. Tato úvaha je společná pro všechny vyšetřovací úkony, nejen pro rekonstrukci, až na zmiňovanou prověrku na místě, u které se subsidiarita neuplatní. Vždy se vychází ze společných zásad plánování vyšetřování a dbá se na to, aby bylo vše v souladu se zásadami vyšetřovacích verzí. Nový důkaz se pomocí rekonstrukce získá tak, že se objasní celkový průběh trestného činu (nebo jeho podstatná část) či okolnost a podmínky, které s trestným činem souvisejí. Může se stát například i situace, že všichni účastníci zahynou nebo se pachatel ukrývá nebo se určitá událost stane hrozně rychle a účastníci nejsou schopni patřičně popsat, jak se stala. V těchto situacích se využije znalec ve svém oboru, který na základě svých odborných znalostí a jeho zkušeností stanoví nebo by měl být schopen stanovit základní prvky průběhu trestné činnosti. Vytvoří posudek a hodnocení, dle kterého lze provést rekonstrukci, jak k trestnému činu došlo. Dále je možné pomocí rekonstrukce upozornit na určité věci, neznámé a neobjasněné, které unikly vyšetřovateli a nebyly původním cílem rekonstrukce.⁴¹

Výsledky z pohledu kriminalistické rekonstrukce se dají využít takto:

1. důkazní prostředek (§ 89 odst. 2, § 104d TrŘ),
2. prověrka dosud shromážděných důkazů (§ 2 odst. 6, § 89 odst. 1 a odst. 2 TrŘ),
3. předpoklad pro aplikaci některých vyšetřovacích úkonů (provedením se můžou objevit nové skutečnosti nebo se dají provést další důkazy),
4. pátrací pomůcka,
5. taktický prostředek v procesu identifikace (např. identifikace mrtvoly s neznámou totožností),
6. ilustrační prostředek (prostřednictvím počítačové animace v trojrozměrných dimenzích 3D),

---

⁴⁰ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 139.

⁴¹ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 140.

7. jako předpoklad využití některých expertizních činností (rekonstrukce se účastní znalci z různých odvětví – soudního lékařství, psychiatrie, psychologie, sexuologie, oborů kriminalistické expertizní činnosti – výsledky rekonstrukce jsou pro znaleckou činnost naprosto zásadní).⁴²

Oproti tomu funkce rekonstrukce z pohledu trestně-procesního spočívá v tomto:

1. prověrka důkazů shromážděných ve věci,
2. prověrka vyšetřovacích verzí (díky této prověrce se dá dojít i ke změně výpovědi např. obviněného, který uzná nereálnost jím předváděné verze),
3. pramen nových důkazních prostředků.⁴³

2.3.1 Druhy kriminalistické rekonstrukce

Z výše uvedeného tedy plyne, že rekonstrukce trestného činu je užší pojem než kriminalistická rekonstrukce, a to dokládá i fakt, že samotná rekonstrukce trestného činu je jedním z druhů kriminalistické rekonstrukce. Kriminalistická rekonstrukce má několik kritérií, podle kterých se rozlišuje. Prvním kritériem je charakter účasti osob na kriminalistické rekonstrukci. Druhým významným kritériem je charakter rekonstruovaných objektů.

Podle prvního kritéria lze kriminalistickou rekonstrukci dále dělit na kriminalistickou rekonstrukci prováděnou s aktivní účastí osob a jejich pomocí a kriminalistickou rekonstrukci bez aktivní účasti osob a pomoci těchto osob. S aktivní účastí kriminalisticky významných osob se kriminalistická rekonstrukce provádí tak, že osoby jakožto obviněný, svědci, poškozený se přímo účastní rekonstrukce a vypovídají o skutečnostech významných pro vyšetřování a i o ostatních shromážděných materiálech. Avšak kriminalistickou rekonstrukci lze provést na základě komplexu všech dosavadních zjištění při vyšetřování i bez aktivní účasti těchto osob a bez jejich pomoci, kdy jednou z možností tohoto provedení může být využití metody modelu počítačové animace v trojrozměrné dimenzi.

Druhé kritérium, a to charakter rekonstruovaných objektů, můžeme dále dělit na rekonstrukci kriminalisticky významných míst, rekonstrukci kriminalisticky významných

---

⁴² NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 365.

⁴³ PRERAD, Vladimír, VYCHODIL, Miroslav. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*, *Acta Universitatis Carolinae Iuridica*, Praha: Univerzita Karlova, 1990, č. 3, s. 59.

předmětů, rekonstrukci kriminalisticky významných znaků člověka a rekonstrukci kriminalisticky významných jednání a událostí.⁴⁴

- Rekonstrukce kriminalisticky významných míst:

Představitelem této skupiny je rekonstrukce místa činu. Obecně je známé, že místo trestného činu „*je nejdůležitější zdroj informací o tom, co se stalo*“ pro trestní řízení. Jedná se o informace, které obsahují stopy a jiné věcné či listinné důkazy na místě činu.⁴⁵ Rekonstrukce místa činu se v kriminalistické praxi provádí hlavně jako součást jiných metod jako vyšetřovacího pokusu či rekognice. Slouží k jejich úspěšné aplikaci a to hlavně, když zaniklo původní místo trestného činu nebo se podstatně změnilo, a to tak, že se „*rekonstruuje počáteční nebo konečná struktura místa činu*“, kdy se modeluje kriminalisticky významný děj a studuje se konečná struktura místa.⁴⁶ V případě, že se odehrál trestný čin v cizině, hledá se místo nejvíce podobné lokalitou a terénem v České republice nebo pokud to podmínky neumožňují, např. došlo k živelné katastrofě a místo činu bylo celé zničeno, lze provést rekonstrukci vytvořením makety původního místa činu. Pomocí této rekonstrukce se tedy obnoví lokalita trestného činu a významné podmínky, za kterých došlo ke spáchání trestného činu v určitém místě, a výsledek rekonstrukce znázorní odpovídající stav, jak došlo ke spáchání trestného činu. Je zajímavé, že tento kriminalistický prostředek může být součástí provádění samotné rekonstrukce trestného činu ve smyslu ustanovení § 104d TrŘ. Rekonstrukce kriminalisticky významných míst lze využít při rekonstrukci ve smyslu ustanovení § 104d TrŘ, při provádění vyšetřovacího pokusu, dále při ohledání místa činu nebo při prohlídce objektů. Zde musím zdůraznit, že se nejedná o samotný vyšetřovací úkon, jedná se o rekonstrukci, která je součástí důkazních prostředků.

- Rekonstrukce kriminalisticky významných předmětů:

Tento druh kriminalistické rekonstrukce se využívá při rekonstrukci objektů, kdy se obnovuje vnější vzhled předmětu. Pomocí této rekonstrukce lze obnovit předměty (věci, listiny, dokumenty), které byly z různých důvodů poškozeny, devastovány nebo i zcela zničeny výbuchem, ohněm apod. Někdy lze totiž předměty až po zrekonstruování použít v procesu zjišťování skutkového stavu věci, jestliže mají bezprostřední vztah k trestnému činu. Při rekonstrukci věcí jde hlavně o rekonstrukci vnějších vlastností originálního

---

⁴⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2008, s. 203–206.

⁴⁵ PROTIVINSKÝ, Miroslav. Pohyblivá místa činu. *Kriminalistika*, 2002, č. 3, s. 219.

⁴⁶ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 203–206.

předmětu, listiny nebo funkčních vlastností (např. mechanismu nástražného výbušného systému), kdežto při rekonstrukci listin a dokladů jde o rekonstrukci vnějšího vzhledu, které mají znaky obsahu originálu.⁴⁷ Podkladem pro obnovu mohou tedy sloužit všechny dostupné poznatky jako fotografie nebo popisy předmětů. Rekonstrukci předmětu může provést přímo orgán činný při vyšetřování nebo znalec, což se dle mého názoru využívá v praxi častěji.

Tento druh kriminalistické rekonstrukce je předpoklad pro aplikaci dalších kriminalisticko-technických metod zkoumání. Je významná např. při provádění zvláštního důkazního prostředku rekognice.⁴⁸ Musím tedy opět podotknout, že se nejedná o samotný vyšetřovací úkon.

- Rekonstrukce kriminalisticky významných znaků člověka:

Nebo-li rekonstrukce vnější podoby člověka či jiných znaků člověka. Tento druh rekonstrukce se využívá v rámci pátrání po pachateli trestného činu, kdy základem je metoda skládaného portréту, který je sestaven na základě laického popisu pachatele (např. identikit nebo fotorobot), u nás se využívá počítačový systém PORIDOS; dále v procesu zjišťování totožnosti kosterního nálezu nebo u neznámé mrtvoly, jsou-li kosti v obličejí ve značném stupni rozkladu a je obtížné zjistit totožnost z takovýchto částí, za využití metody plastické rekonstrukce obličeje podle lebky („*Gerasimova metoda*“).⁴⁹ Dnes se z důvodu časové náročnosti vzhledem k pracnosti plastické rekonstrukce tato metoda přestala využívat a je nahrazena pokročilou výpočetní technikou pro vytváření rekonstrukcí obličejů. Gerasimova metoda se využívá jen v případech rekonstrukce obličeje historických osobností podle kosterních nálezů. V současnosti se tedy využívá „*faciální rekonstrukce obličeje za využití počítačové metody*“. Výsledky rekonstrukce neslouží jako náhrada za identifikovaný objekt při rekognici. Jedná se pouze o pomocný prostředek ke zjištění totožnosti u neznámé mrtvoly nebo u kosterních nálezů nebo u pachatelů trestných činů, kdy je k dispozici jejich laický popis.⁵⁰ Tedy opět musím podotknout, že se nejedná o samostatný důkazní prostředek, ale pouze o subsidiární metodu využívanou při vyšetřování.

Při rekonstrukci jiných znaků člověka se obnovují znaky jako hmotnost, tělesné rozměry atp. Výsledky těchto rekonstrukcí mohou najít uplatnění při vyšetřovacím úkonu jako je vyšetřovací pokus, kdy je pomocí těchto znaků sestaven model figuríny, který se dále

---

⁴⁷ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 203–204

⁴⁸ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 366.

⁴⁹ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 366.

⁵⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 204.

použije za účelem zjistit, jak například obviněný dokázal bez pomoci přemístit mrtvolu na určité místo.⁵¹

Dále bych chtěla zmínit jednu z rekonstrukcí kriminalistiky významných znaků člověka, a to rekonstrukci nosu z kostního podkladu. Rekonstrukce tváře je proces vytvoření pravděpodobné tváře na základě lebky. V policejní praxi takto vytvořená rekonstrukce tváře často napomáhá při identifikaci neznámých lidských kosterních pozůstatků. Cílem forenzní rekonstrukce tváře je dosažení specifické a smysluplné rekonstrukce celého člověka, takto zrekonstruovaná tvář se např. uveřejní v médiích. Jednou z nejdominantnějších částí tváře je nos. Jeho rekonstrukce na základě lebky je náročná, protože jeho tvar je daný chrupavkami, které se po smrti člověka ihned rozkládají⁵². Dále také lze identifikovat osobu či osoby na základě tvaru ucha a jeho otisku při přiložení ke dveřím, takže další metodou kriminalistické praxe je rekonstrukce na základě ucha. Otisky ušních boltců se nemusí nacházet jen na dveřích, ale i na jiných předmětech jako telefonních sluchátkách či mobilech. Identifikace osoby pomocí tvaru ucha má význam čistě taktický. Výsledky jsou hlavně využívány k vyloučení, resp. zúžení okruhu prověřených objektů. Tato metoda začala být využívána při vyšetřování jako metoda identifikační teprve nedávno v USA a některých evropských zemích.⁵³ Toto se mi zdá až neuvěřitelné, jak lze z podstatně malé části lidského těla dovodit důležité skutečnosti podstatné v trestním řízení.

- Rekonstrukce kriminalisticky významných jednání a událostí:

Do této skupiny spadají všechny rekonstrukce dynamických dějů, které se zjišťují pomocí demonstrace pachatele nebo jiných osob, které děj nějakým způsobem vnímaly. Rekonstrukce jednání a událostí lze provádět za přítomnosti těchto osob, ale i na základě komplexu získaných materiálů bez účasti těchto osob. Záleží na úvaze vedoucího vyšetřovatele. Dále tuto rekonstrukci lze provést na místě, kde se událost stala či kde došlo k jednání nebo i virtuálně za pomoci počítačové metody animace. Hlavním představitelem této skupiny rekonstrukce je „*rekonstrukce trestného činu jakožto specifická metoda kriminalistické praxe*“ (ve smyslu ustanovení § 104d tř).⁵⁴

---

⁵¹ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 205.

⁵² MASNICOVÁ, Soňa a kol. Overenie spoľahlivosti metód rekonštrukcie nosa z kostného podkladu. *Kriminalistika*, 2005, č. 2, s. 159.

⁵³ RAK, Roman a kol. Identifikace osoby na základě tvaru ucha a jeho otisku. *Kriminalistika*, 2004, č. 1, s. 30–31.

⁵⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 205.

2.4. Taktika při aplikaci rekonstrukce v praxi

Pro realizaci rekonstrukce trestného činu je třeba dobře znát teorii, která upravuje jednotlivé metodické a taktické principy, které jsou důležité pro správný postup. Některé principy a zásady se vytvořily samy praxí, jiné, které se uplatňují u jiných vyšetřovacích úkonů, se analogicky používají i na rekonstrukci.⁵⁵

2.4.1 Příprava rekonstrukce trestného činu

Rekonstrukce je velmi náročný procesní úkon na přípravu i na její realizaci a je třeba podrobná a pečlivá příprava pro provedení tohoto úkonu v praxi.⁵⁶ Příprava se dá rozdělit do dvou fází. První fází je fáze před odjezdem na konkrétní místo prováděné rekonstrukce a druhá fáze je fáze po příjezdu na dané místo, kdy se jedná o přípravu před provedením samotné rekonstrukce. Základ přípravy rekonstrukce trestného činu spočívá v analyzování všech doposud nashromážděných materiálů. Závěrem analýzy těchto materiálů je podklad, který specifikuje nejasnosti a rozpory v těchto materiálech, které je potřeba za pomoci rekonstrukce potvrdit nebo je vyvrátit či objasnit, proč to tak je nebo jen potvrdit správnost určitých faktů. Tento podklad slouží k tomu, aby se stanovil cíl rekonstrukce, která se připravuje. Stanovilo se její organizační zajištění a určily její taktické záměry.⁵⁷ Na konci této fáze se tedy vymezí v protokolu o procesním úkonu účel rekonstrukce a cíl, který rekonstrukce sleduje a vypracuje se plán jejího postupu, což má za úkol vedoucí rekonstrukce.

V první fázi přípravy (před příjezdem na místo) se řeší následující otázky spojené s:

1. vymezením cíle rekonstrukce,
2. s časovým zařazením rekonstrukce do celkového vyšetřování,
3. s určením místa provedení rekonstrukce,
4. s určením a zajištěním předmětů významných či potřebných pro rekonstrukci (jedná se o makety nástrojů, figurín atp.),
5. se zabezpečením dokumentačních a jiných technických prostředků (videokamer, osvětlení, dopravní prostředky),
6. s výběrem a určením účastníků rekonstrukce,

---

⁵⁵ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 141.

⁵⁶ PORADA, Vladimír a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*, Praha: Linde, 2000, s. 166.

⁵⁷ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 34.

7. se zpracováním plánu rekonstrukce a vyhotovením tohoto plánu.⁵⁸

Cíl rekonstrukce může být tzv. široký a úzký. O úzký cíl rekonstrukce se jedná v těch případech, kdy obviněný „*např. jen ukazuje místa přípravy na trestný čin (kde se pachatelé domlouvali s dalšími účastníky, např. návodci, pomocníky, překupníky aj. na podrobnostech činu, kde zkoušeli zbraně, maskování apod.), místa úkrytu zbraní, jiných věcí důležitých pro trestní řízení nebo místa realizace trestného činu (přepadení osob, likvidace dokladů nebo věci získaných trestným činem aj.)*“. Je tomu tak, jelikož se jedná o činnost spíše statickou a ne dynamickou, tudíž postačí jen ilustrativně ukazovat na místa či věci, ale i tak má tento úzký cíl svůj význam v procesu dokazování. Pokud se bude jednat o prokazování skutečností souvisejících s mechanismem činu, prokazovat různá zranění poškozených, bude odhalovat či vysvětlovat vznik stop události, bude zapotřebí stanovení širšího cíle rekonstrukce.⁵⁹

V druhé fázi po příjezdu na místo, kde se bude konat připravovaná rekonstrukce, se provádí tato opatření:

1. uzavře se okolí místa, kde bude rekonstrukce probíhat, aby se zabránilo vstupu nepovoleným osobám,
2. učiní se orientační obhlídka místa rekonstrukce,
3. musí se rozhodnout, zda se učiní rekonstrukce počáteční struktury místa činu (kriminalistická metoda rekonstrukce),
4. provede se dokumentace této struktury místa činu,
5. konzultace s odborníky ohledně podmínek rekonstrukce a jejich vlivu na objektivnost průběhu a výsledku rekonstrukce,
6. zajištění přítomnosti nezúčastněné osoby, tzv. „*svědka úkonu*“,
7. instruktáž účastníků rekonstrukce trestného činu,
8. zabezpečení ostrahy obviněného.

Tento výčet je pouze demonstrativní. Záleží na konkrétní situaci. Podle toho pak bude namísto učinit i jiná opatření podle úvahy vedoucího vyšetřujícího, ať už opatření technická, organizační nebo taktická.⁶⁰ Pokud se provádí rekonstrukce trestného činu „*v bytě, obydlí, v jiných prostorách a na pozemku*“, postupuje se dle ustanovení § 85c TrŘ upravující

---

⁵⁸ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 207.

⁵⁹ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 34.

⁶⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 207.

provádění důkazů v těchto prostorách.⁶¹ V případě, že osoba odmítne umožnit vstup orgánu činnému v trestním řízení do bytu, obydlí či jiných obdobných objektů za účelem provedení rekonstrukce, postupuje se v souladu s ustanovením § 83, § 83a a násl. TrŘ dle jednotlivého druhu objektu.

2.4.2. Základní taktické zásady rekonstrukce trestného činu a postupy

Rekonstrukce může být provedena za pomoci několika metodicko-taktických zásad. „*Metodika vyšetřovacích úkonů stanoví pravidla a postupy správného a účelného provedení vyšetřovacích úkonů*“. Dodržení metodiky i taktiky má význam z hlediska správnosti zjištění objektivní pravdy, „*tj. dosažení věrohodných výsledků rekonstrukce. Pouze věrohodné a přesně zjištěné výsledky mohou být předpokladem pro správné zhodnocení a vyvození důkazní informace, kterou obsahují*“. Taktika úkonu má být stanovena už v přípravě procesního úkonu.⁶²

Při provádění rekonstrukce trestného činu by se měly dodržet následující metodické zásady:

- 1) zásada jediného vedoucího,
- 2) zásada dobrovolnosti,
- 3) zásada ostražitosti,
- 4) zásada oddělenosti,
- 5) výběr omezeného počtu účastníků,
- 6) ponechání potřebné iniciativy účastníků,
- 7) provedení rekonstrukce trestného činu na původním místě,
- 8) zajištění shodnosti podmínek.

Zásada jediného vedoucího: Doporučuje se, aby průběh rekonstrukce vedl pouze jediný vedoucí. Jemu, jako jednomu pracovníku z orgánu činného v trestním řízení, je svěřeno organizační řízení rekonstrukce a z tohoto hlediska jsou mu další účastníci podřízeni a musí dbát jeho pokynů.⁶³ Vedoucí rekonstrukce stanovuje cíl úkonu.⁶⁴ Vedoucí rekonstrukce je po

---

⁶¹ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1561.

⁶² VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 143–144.

⁶³ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 209.

⁶⁴ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 144.

důkladném seznámení s vyšetřovanou věcí a nashromážděnými důkazy předem povinen vytvořit plán a připravit celou rekonstrukci. Vedoucí kontroluje a porovnává průběh rekonstrukce s dalšími provedenými důkazy a vše vyhodnocuje.⁶⁵ Dále je zodpovědný za dodržení zákonného postupu pro provedení rekonstrukce, aby byla respektována lidská důstojnost a právo na spravedlivý proces v celém průběhu prováděné rekonstrukce. S touto zásadou se pojí zásada volby vhodného okamžiku k provedení procesního úkonu, kdy se vychází ze stavu vyšetřování a shromážděných informací. S jediným vedoucím se pojí dále zásada detailní instruktáže účastníků se osob rekonstrukce, jelikož právě vedoucí organizuje a koordinuje činnost zúčastněných osob na rekonstrukci, uděluje obviněnému, svědkovi nebo poškozenému pokyny k započetí nebo k ukončení jejich činností. Také se zde uplatní zásada výběru jednotlivých osob, popř. přípravu pomocné osoby, která má nahradit některého účastníka. Vedoucí pokládá subjektům rekonstrukce otázky nebo prostřednictvím jeho osoby pokládají otázky znalci přibraní na řízení či obhájci. Se znalci také dále spolupracuje. Vedoucí rozhoduje o metodách a prostředcích k provedení dokumentace průběhu a výsledků rekonstrukce, provádí kontrolu a porovnává průběh rekonstrukce s doposud shromážděnými důkazy a hodnotí jej. Na konci prováděné rekonstrukce dává vedoucí možnost přítomným znalcům a dalším zúčastněným osobám (neplatí pro svědky) vyjádřit se k průběhu provedené rekonstrukce a zjištěným výsledkům. S jediným vedoucím se dále pojí zásada poučení, která je podle mého názoru jednou z nejdůležitějších zásad provádění rekonstrukce. Pro poučení osob se vychází z trestního řádu u obviněných z ustanovení § 91 a násl, u svědků z ustanovení § 97 a násl.⁶⁶

Zásada dobrovolnosti: Tato zásada by měla být dodržena vždy a spočívá v tom, že k rekonstrukci a dalším úkonům souvisejícím s jejím provedením nesmí být podezřelý, obviněný či svědek, který má právo výpověď odepřít, žádným způsobem donucován.⁶⁷

Zásada ostražitosti: V širším slova smyslu je potřeba dodržet tuto zásadu, aby došlo k nerušenému průběhu rekonstrukce. V užším slova smyslu se pojí tato zásada s dozorem nad obviněným. Ponechání volnosti jednání a iniciativy obviněnému při provádění rekonstrukce v sobě nese možnost narušení úkonu, například obviněný se může pokusit o útek, zatímco je ve vazbě, může se pokusit o sebevraždu nebo sebepoškození, může se pokusit napadnout

---

⁶⁵ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s.366.

⁶⁶ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 42

⁶⁷ STRAUS, Jirí a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 210.

policisty nebo jiné osoby zúčastněné na úkonu jako například bezpečnost vybraných figurantů, aby se při rekonstrukci trestného činu předešlo možnému konfliktu, když dojde ke střetu figuranta představujícího poškozeného s podezřelým či obviněným. Avšak může nastat i situace, kdy je potřeba zajistit bezpečnost i naopak. Například v roce 1985 se prováděla rekonstrukce vraždy. Při provádění došlo k pokusu o lynčování pachatele davem, který byl přítomen rekonstrukci. Kriminalisté museli z místa rekonstrukce rychle odjet s obviněným, aby ho zachránili před lynčem⁶⁸. I výběr maket nástrojů a předmětů, se kterými bude obviněný manipulovat, je třeba volit ostražitě, aby jimi popř. nemohl ublížit zúčastněným osobám. Doporučuje se tedy, aby byl zabezpečen dostatečný počet policistů při rekonstrukci, popř. zajištěn znalec a lékař, aby bylo také řádně zajištěno místo a aby byl dostatečně střežen podezřelý či obviněný.⁶⁹

Zásada oddělenosti: V případě více obviněných osob je potřeba dodržet zásadu oddělitelnosti. Rekonstrukce se v tomto případě provede s každou z osob zvlášť.⁷⁰ Nelze provést žádnou společnou rekonstrukci.⁷¹

Zásada omezeného počtu účastníků: Rekonstrukce trestného činu by se měl účastnit jen omezený počet osob, mělo by se jednat jen o osoby, jejichž přítomnost rekonstrukce vyžaduje. Toto má význam nejen z hlediska organizace, ale i z hlediska psychologického, jelikož čím méně osob se bude účastnit, tím se „sniží na minimum možné negativní psychologické působení okolního prostředí na osobu, podle jejíž výpovědi a aktivní účasti je rekonstrukce prováděna“. Počet účastníků by měl odrážet složitost děje prováděné rekonstrukce, měl by být adekvátní i vzhledem k rozloze místa, kde se rekonstrukce provede a jiným okolnostem. Orgán činný v trestním řízení je jedna ze základních osob, která se bude vždy účastnit rekonstrukce, dalšími osobami, které se účastní, jsou: „osoby, které se mají aktivně podílet na rekonstrukci trestného činu svým jednáním“ (jakožto podezřelý či obviněný, svědek či poškozený); „osoby nezúčastněné, tzv. „svědci úkonu“; figuranti, kteří zastupují při rekonstrukci např. oběť nebo spolupachatele; osoby pomocné, které např.

---

⁶⁸ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 421.

⁶⁹ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 361, 366.

⁷⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 210.

⁷¹ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 366.

zajišťují uzavření místa rekonstrukce trestného činu, střeží obviněného, pořizují dokumentaci atp.; znalci a jiní odborníci; obhájci; případně státní zástupce, orgán péče o mládež atp.“.⁷²

Zásada ponechání iniciativy: Účastníkům, podle jejichž výpovědí se rekonstrukce provádí, je ponechána iniciativa při jejich popisu dané situace a demonstrace dřívější výpovědi. „*Využití tohoto taktického postupu znemožňuje případné námitky neobjektivnosti průběhu a výsledků rekonstrukce způsobené sugestivním ovlivňováním nebo usměrňováním činnosti obviněného podle vlastních představ vyšetřujícího*“. Je třeba ale neustále kontrolovat a porovnávat demonstrovanou činnost a fakta, která byla zjištěna při ohledání místa, kde se stal trestný čin nebo fakta zjištěná při jiných vyšetřovacích úkonech.⁷³

Zásada provedení rekonstrukce trestného činu na původním místě: Rekonstrukce trestného činu by se měla provést na tomtéž místě, kde došlo ke spáchání trestné činnosti v případech, „*kdy prostorové vztahy místa činu jsou limitujícími prvky dynamického děje*“, jsou důležité pro hodnověrnost průběhu a výsledky rekonstrukce.⁷⁴ Pokud to nebude možné, je třeba, aby tato skutečnost byla zaznamenána v protokolu o rekonstrukci a aby zde byl uveden důvod, proč nebylo možné provést rekonstrukci na autentickém místě. Např. nešlo rekonstrukci provést, jelikož došlo ke zbourání domu nebo v místě, kde došlo k trestnému činu, probíhají stavební práce. V těchto případech se musí vytvořit jakýsi model např. místnosti, kde se pachatel nacházel, či model krajiny, a o takto vytvořeném modelu musí zúčastněné osoby prohlásit, že je autentický s místem původním.⁷⁵ Z tohoto vyplývá, že je potřeba provést i kriminalistickou rekonstrukci místa činu.

Zásada shodnosti podmínek: Rekonstrukce by měla probíhat za shodných podmínek v době spáchání trestného činu, a to hlavně v případech, „*kdy takové podmínky byly určující pro průběh vyšetřované události*“.⁷⁶

---

⁷² STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 210–211.

⁷³ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 211.

⁷⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 211.

⁷⁵ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 366.

⁷⁶ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 211.

2.4.3. Stadia rekonstrukce trestného činu/ průběh

Pokud je rekonstrukce a její plán postupu řádně připraven, následuje samotná rekonstrukce trestného činu. V průběhu provádění lze rozlišit „*tři stadia, a to:*

- a) *úvodní stádium,*
- b) *stadium demonstrace a objasňování činností,*
- c) *závěrečné stádium“.*

Úvodní stádium: Vedoucí rekonstrukce v této fázi má seznámit účastníky rekonstrukce s místem konání, podmínkami prováděné rekonstrukce a s cílem rekonstrukce. V této první fázi je potřeba poučit účastníky, podle jejichž výpovědí se připravovaná rekonstrukce bude provádět, podle jejich procesního postavení, a sdělit jim funkci a účel prováděné rekonstrukce. Poučení těchto osob se vždy poznamenává v protokolu o rekonstrukci. Účastníky rekonstrukce je dále třeba vyzvat, aby se vyjádřili, jestli se podmínky připravované rekonstrukce shodují s původními podmínkami, jelikož předvádění děje, jak již bylo výše řečeno, by se mělo konat za těch samých „*lokálních, časových, povětrnostních, vizuálních, auditivních a dalších podmínkách specifických pro daný případ“.* Vedoucí rekonstrukce může dojít k závěru, že není potřeba, aby byly podmínky přesně dodrženy a že lze provést rekonstrukci v podmínkách podobných,⁷⁷ nebo že je nutné přesunout rekonstrukci na jiné místo či přesunout rekonstrukci na jinou dobu. Dále je třeba vyzvat osobu, aby sdělila proč, jak, s kým na daném místě byla a také za jakým účelem se na místo dostala a popř. jestli byl na místě i někdo další⁷⁸. Dále je potřeba, aby bylo dodrženo právo obviněného ve smyslu ustanovení § 33 a § 91 a násl. TrŘ a to, že obviněný nesmí být v žádném případě donucován k aktivní účasti na konání rekonstrukce a také se po něm nemůže požadovat, aby přizpůsoboval své jednání tak, jak vyžaduje vedoucí rekonstrukce.⁷⁹ Vedoucí rekonstrukce tedy v žádném případě nemůže zneužívat svého postavení při vyšetřování.

Stadium demonstrace a objasňování činnosti: Osoba se vyzve, aby podle svých vzpomínek demonstrovala svůj pohyb a jednání související s trestným činem, objasnila, proč tak jednala, co bylo jejím motivem a popsala i pohyb dalších zúčastněných osob jako spolupachatelů, poškozených či svědků. Tyto zúčastněné osoby jsou zastoupeny figuranty, kteří demonstrují

---

⁷⁷ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 33

⁷⁸ STRAUS, Jiří. a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 208-209.

⁷⁹ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 33

pohyb těchto zastoupených osob.⁸⁰ Osoby, podle jejichž výpovědí se vede rekonstrukce, ukazují na místa, kde byly původně nějaké předměty, ukradené věci nebo ukazuje místa, kde byly různé věci schovány, jak určitá osoba na místě činu jednala nebo jak pachatel trestného činu naložil s tělem oběti nebo kde byly osoby schovány a odkud děj sledovaly atd.⁸¹ Celé je to doprovázeno výkladem, o kterém se vede protokol.⁸² Protokol se konstruuje tak, že se nejdřív slovně vyjadřuje stanovisko přítomných odborníků k dotazu vedoucího na možnost existence a vzniku prověřovaných okolností, po tomto teoretickém navození situace a vysvětlení příslušné prověřované alternativy se jednotlivé verze demonstrují a slovně i fotograficky dokumentují. U sporných nebo u jasných míst je protokol víceméně záznam přímého dialogu mezi vyšetřovatelem a znalcem, tzv. doslovný přepis auditivního záznamu, který ilustruje dynamiku úkonu. Předvádění děje figurantem je doplňováno vstupy znalců z různých odvětví, vedoucího a nepřímého svědka události.⁸³

V tomto stádiu se tedy znovu obnoví podstatné události a činnosti, jak došlo ke spáchání trestné činnosti. Osobě je dána možnost upřesnit výpověď, kterou učinila původně. Při rekonstrukci je totiž možné, že dojde k vybavení zapomenutých detailů, které ve své minulé výpovědi vyslychaná osoba neuvedla. Například může jít o situaci, *„kdy pachatel trestného činu upozornil na existenci určitých faktů na místě činu (např. na věci, které se na místě činu nacházely) a které nebyly zjištěny při ohledání místa činu, neboť nebyla známa jejich souvislost s trestným činem, nebo ukázal dosud neznámá místa, kam např. odhodil věc důležitou pro trestní řízení. V takovém případě se doporučuje rekonstrukci přerušit na nezbytně dlouhou dobu, nalezené předměty či stopy řádně zdokumentovat a ohledat místo jejich nálezu“*.⁸⁴ Také znalci či obhájci, kteří jsou přivzati do trestního řízení, mohou prostřednictvím vedoucího rekonstrukce požadovat objasnění demonstrovaných skutečností či klást otázky s nimi spojené. Někdy se může rekonstrukce konat téměř zbytečně a neúčelně. *„Např. v jedné trestní věci pokusu vraždy, kdy obviněný připustil jen několik málo důkazně významných okolností z počátku útoku na poškozenou a pak simuloval amnézii (ztrátu paměti), byly rekonstrukcemi prověřovány verze skutku podle výpovědi obviněného a podle výpovědi poškozené“*. Zde rekonstrukce s obviněným vůbec nesplnila daný účel, jelikož na důležité okolnosti skutku, jak napadl obviněný poškozenou sekerou, zničil téměř celý byt a napadl i zakročující policisty, si nevzpomněl a nepamatoval si je. Ve svém důsledku tak

⁸⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 208-209.

⁸¹ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 38.

⁸² STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 208-209.

⁸³ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 33.

⁸⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 208-209.

rekonstrukce nepřinesla žádné nové důkazy, což se dalo z postoje obviněného k dané věci předem očekávat.⁸⁵

Závěrečné stádium: V této fázi vedoucí rekonstrukce vyzve znalce či obhájce nebo jiné osoby, aby se vyjádřili k průběhu rekonstrukce a k jejím výsledkům (prostor k vyjádření se k rekonstrukci není dán svědkovi). Vedoucí dále zjišťuje, zda-li zúčastněné osoby nemají nějaké dotazy nebo připomínky k podmínkám, za nichž rekonstrukce proběhla, či samotnému průběhu nebo výsledku. Pokud nejsou žádné dotazy ani připomínky, přistoupí se k ověření prováděné dokumentace v průběhu rekonstrukce⁸⁶ a hodnotí se výsledky rekonstrukce.

2.5. Subjekty účastníci se rekonstrukce trestného činu

Mezi subjekty rekonstrukce patří orgán činný v trestním řízení, obviněný (někdy i podezřelý z trestného činu), spoluobviněný, svědek, poškozený, nezúčastněná osoba, odborníci (konzultanti různého zaměření), znalci, osoby přizvané, mezi které lze zařadit lékaře, hasiče, ostrahu, osoby dokumentující rekonstrukci a figuranty.

Dříve se aplikovalo na subjekty účastníci se rekonstrukce ustanovení § 161 odst. 4 TrŘ, které uvádělo, že konat a řídit vyšetřování trestní věci přísluší jen vyšetřovateli (dnes uvedeno v ustanovení § 161 odst. 2 TrŘ – vyšetřování konají útvary Policie České republiky). Vyšetřovatel v tomto smyslu zastupoval orgán řídící a organizující vyšetřovací úkon či úkony. Jeho činnosti dozoroval prokurátor. Tomu náleželo právo dávat závazný pokyn, aby byl proveden vyšetřovací úkon nebo se sám osobně účastnil.

Dnes tedy ve smyslu ustanovení § 161 odst. 2 a 164 a násl. TrŘ provádí vyšetřování příslušný policejní orgán pod vedením vedoucího (resp. týmu policistů v čele s vedoucím), kterým je většinou vrchní komisař příslušného policejního sboru. Vedoucí rekonstrukce stanoví cíl a účel rekonstrukce, zodpovídá za přípravu provedení úkonu, vybírá místo provedení, osoby účastníci se na rekonstrukci, obstarává věci důležité pro provedení rekonstrukce, za řádnou dokumentaci prováděné rekonstrukce a dbá na celkový průběh rekonstrukce.⁸⁷ Vše musí být dozorováno ve smyslu ustanovení § 174 státním zástupcem. Mezi jeho pravomoci patří právě dozor nad činností policejního orgánu, kdy státní zástupce dozoruje zákonnosti postupu prováděné rekonstrukce zejména tím, že je oprávněn udělovat

⁸⁵ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 34.

⁸⁶ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 208-209.

⁸⁷ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 143.

pokyny k provedení rekonstrukce, udělovat závazné pokyny policejnímu orgánu, může také provést úkon sám nebo se ho účastnit, vyžadovat vysvětlení nebo věc vrátit policejnímu orgánu k doplnění. Zakotvení této pravomoci lze najít přímo v trestním řádu a také v zákoně o státním zastupitelství. V poslední kapitole nastiňuji mé úvahy de lege ferenda, aby bylo svěřeno rozhodnutí a vedení rekonstrukce přímo do rukou státnímu zástupci.

Právo účastnit se úkonu lze přiznat obhájci, kterým může být pouze advokát dle ustanovení § 35 odst. 1 TrŘ, obhájce – advokát se může nechat zastoupit koncipientem či substitučně jiným advokátem. Zpravidla se obhájce bude účastnit rekonstrukce trestného činu, když se obviněný odmítne zúčastnit. Zákon dává tuto možnost obhájci, aby byla dodržena objektivnost a zákonný postup při prováděné rekonstrukci a dodržena práva obviněného ve smyslu ustanovení § 41 a § 165 odst. 2 TrŘ.

Mezi další osoby účastníci se rekonstrukce trestného činu patří obviněný, svědek a poškozený. Účast těchto osob může být v mnoha případech vyloučena, a to z důvodu jejich smrti, těžkého zranění, útěku pachatele trestného činu nebo z jiných okolností. Pokud se ale účastní, tak demonstrují svou část jednání.⁸⁸ Jejich účast není obligatorní, až na svědka, který nemá právo odepřít výpověď. Ve smyslu ustanovení § 104c TrŘ, kdy se dle § 104d odst. 2 analogicky aplikuje ustanovení o vyšetřovacím pokusu, osoby jakožto podezřelý, obviněný, spoluobviněný, poškozený či svědek, který má právo odepřít výpověď, nesmí být v žádném případě nuceny k rekonstrukci trestného činu a musí jim být dán dostatečný prostor k vyjádření se k rekonstrukci. Donucením by byl porušen zákonný postup a výsledek tohoto důkazní prostředku by byl absolutně nepoužitelný. Dále mají také prostor iniciovat a demonstrovat činnost, jako například když svědek bude chtít, aby obviněný prošel v opačném směru, než původně řekl při výslechu.⁸⁹ Když se tedy osoby jakožto podezřelý, obviněný, spoluobviněný, poškozený či svědek účastní rekonstrukce, nesmí je vedoucí usměrňovat v jejich počínání si při demonstraci, ale musí být dán prostor k volnému předvedení děje. Toto bylo judikováno v rozhodnutí č. 49/1968 – III, což kdyby toto nebylo dodržováno, tak by výsledky byly zkresleny dle představy vedoucího rekonstrukce a výsledek by tak nemohl mít důkazní hodnotu.⁹⁰ Obviněným je osoba ve smyslu ustanovení § 32 TrŘ, nebo-li „osoba podezřelá ze spáchání trestného činu, proti které lze použít prostředků daných trestním řádem teprve tehdy, bylo-li proti ní zahájeno trestní stíhání ve smyslu ustanovení § 160 TrŘ“.

---

⁸⁸ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 143.

⁸⁹ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 412–424, s. 418–421.

⁹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 1968, sp. zn. 11 Tz 29/68

Poškozeným je osoba ve smyslu ustanovení § 43 TrŘ, nebo-li „osoba, které bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková újma, nemajetková újma nebo jiná škoda“. Svědkem se myslí osoba, která událost pozorovala bezprostředně, postupuje se dle ustanovení § 97 a násl. TrŘ. Účast svědka je nutná v případě, kdy je třeba prověřit či upřesnit skutečnosti, které se pojí s jeho jednáním. Na účast svědka a poškozeného při rekonstrukci se užití ustanovení, která platí pro výslech svědka.

U rekonstrukce není vhodné, aby se konala za přítomnosti obviněného a poškozeného zároveň nebo obviněného a svědka. Rekonstrukce by se měla konat zvlášť s každou z těchto osob, a to i pokud nejsou rozpory v popisu skutku ani dalších okolností v dané věci, aby se předešlo ovlivňování. Například v jedné trestní věci pokusu vraždy vrchní vyšetřovatel rekonstruoval rozporné výpovědi za přítomnosti svědkyně, poškozeného a obviněného. Svědkyně odmítla znovu vypovídat a demonstrovat to, jak jednal obviněný a chtěla, aby její dřívější výpovědi byly stáhnuty pryč. Poškozený sdělil, že vše, co řekl obviněný, je lež a demonstroval jednání obviněného, jak se vše stalo podle poškozeného. Přítomen byl znalec soudního lékařství a upřesňoval, jak se zhruba vše mohlo stát, důkazní hodnota rekonstrukce byla ale zpochybněna tímto předchozím postupem a nevyjasněnými rozpory mezi důkazy a o úkonu byl zpracován jen jediný protokol s protichůdnými informacemi.⁹¹ Pokud tedy existuje více verzí událostí podle osob uvedených výše, řeší se to tak, že se postupně rekonstruuje každá verze zvlášť. Postupná rekonstrukce se musí dokumentovat podle popisu jednotlivých osob. Tyto osoby nemohou být přítomny u úkonů, aby nedocházelo k jejich ovlivňování.⁹² Standardně se tedy provádí rekonstrukce s každou osobou v procesním postavení obviněného či svědka zvlášť, a to z důvodu, aby se osoby nedostaly do konfrontace a neprováděl se tak procesní úkon zbytečně. Tyto osoby se tedy přiberou k rekonstrukci v případě, že je to potřeba vzhledem k povaze dané věci a ke skutečnostem, které vyšly najevo během vyšetřování a na jejich účast se použije ustanovení trestního řádu, která platí pro výslech těchto osob.

Významným účastníkem rekonstrukce je nezúčastněná osoba nebo-li tzv. „*svědek úkonu*“. Nemyslí se jím osoba ve smyslu svědka uvedeného výše. Tento „*svědek úkonu*“ sleduje děj rekonstrukce a svým podpisem stvrzuje správnost a pravdivost výsledků rekonstrukce. Svědek úkonu je ve smyslu ustanovení § 85 odst. 2 a § 95 odst. 3 TrŘ nezúčastněná osoba, která jen dozoruje a neprovádí žádnou jinou činnost. Svým sledováním

---

⁹¹ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 35.

⁹² FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 418–421.

jen pozoruje průběh rekonstrukce a poté potvrzuje věrohodnost průběhu a zachycení zjištěných výsledků. Při poučení této osoby se vychází také z ustanovení § 101 odst. 1 TrŘ. Nezúčastněná osoba je dále upravena v ustanovení § 104c odst. 3 TrŘ u vyšetřovacího pokusu. Tato úprava vyšetřovacího pokusu se přiměřeně aplikuje na rekonstrukci (ustanovení § 104d odst. 2 TrŘ). Tato osoba tedy nemá žádný zájem na výsledku trestního řízení, účastní se z důvodu dodržení zákonnosti postupu při provádění rekonstrukce. V přípravném řízení ve smyslu ustanovení § 104c odst. 3 se nevyžaduje účast této osoby v případě, že by její přítomnost zmařila provedení vyšetřovacího úkonu (bude tomu tak např. v řízení proti mladistvému, kdy je zájem na tom, aby se vyšetřování účastnilo co nejméně osob).

U rekonstrukce musí být v některých případech přítomný znalec. Pomocí jeho odborné součinnosti se stanoví, která z uvedených verzí se jeví jako nejpravděpodobnější a je v souladu s ostatními důkazy.⁹³ Přibrání znalce k rekonstrukci je nezbytné v těch případech, bude-li potřeba ověřit, upřesnit nebo doplnit skutečnosti, k jejichž objasnění je zapotřebí právě těch odborných znalostí, kterými znalec disponuje, a ohledně kterých vypovídal znalec či dal znalecký posudek (viz ustanovení § 105 a násl. TrŘ).⁹⁴ Znalec podává posudek a vychází z informací získaných v průběhu trestního řízení, vychází z dokumentace, která mu byla předložena orgánem činným v trestním řízení a popř. i ze závěrů získaných znaleckým zkoumáním. Znalec nepodává posudek na základě informací získaných účastí a vnímáním skutečností rozhodných pro trestní řízení přímo na místě nehody. Pokud by znalec provedl ohledání místa činu sám nebo za přítomnosti některého z orgánů činných v trestním řízení, je jisté, že bude namítán nedostatek kompetence k podání takového znaleckého posudku a bude se muset nechat vyžádat nový znalecký posudek od jiného znalce.⁹⁵ Účast znalce tedy závisí na potřebě odborných znalostí a zkušeností v dané věci. Pokud se dříve znalec účastnil rekonstrukce, tak vystupoval jako odborný poradce při průběhu rekonstruovaného děje a zároveň hodnotil správnost výsledků. „*Hodnocení výsledků rekonstrukce trestného činu nelze zaměňovat s hodnocením závěrů, které z těchto výsledků vyplývají; takovéto hodnocení přísluší výhradně vyšetřovateli*“.⁹⁶ Ani dnes znalec v žádném případě nepřisuzuje důkazu důkazní sílu a nikterak je nehodnotí. Znalec neřeší právní otázky, znalec jen díky svým odborným znalostem předává podstatné informace v řízení.

⁹³ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 412–424, 418–421.

⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1557.

⁹⁵ CHMELÍK, Jan. Účast znalce na místě činu a otázky s tím spojené. *Kriminalistika*, 2005, č. 4, s. 285.

⁹⁶ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 142

Dále mohou být přibráni konzultanti (ustanovení § 157 odst. 3, § 183 odst. 2 TrŘ) nebo pokusné osoby či figuranti.⁹⁷ Vedoucí úkonu k provedení rekonstrukce potřebuje tedy i další osoby, kterými mohou být další vyšetřovatelé nebo osoby, které mají takové vlastnosti či zkušenosti, znalosti či nějaké odborné zaměření, čímž jsou významné ve spojení s účelem rekonstrukce. Jedná se např. o osoby jako kriminalisticko-technický sbor, který svou činností zajišťuje technickou stránku a dokumentaci rekonstrukce, hasiči, lékaři, balisticy, dále odborníci ze soudního lékařství či odvětví dopravy apod. Jedná se o osoby, které nejsou nikterak zainteresovány na rekonstrukci a lze je kdykoliv nahradit. Vrchní komisař Jurča mi při konzultaci ohledně mé práce na Krajském ředitelství police Středočeského kraje sdělil, že své figuranty pro provedení rekonstrukce vybírá z řad kolegů a vybírá je tedy tak, aby co nejvíce odpovídali svým vzhledem, postavou a věkem poškozenému či pachateli.

V neposlední řadě je také třeba zmínit, že dalším subjektem účastnícím se rekonstrukce může být tlumočník. Lze ho přibrat ve smyslu ustanovení § 28 TrŘ, pokud je třeba, aby byly ústní či písemné projevy přetlumočeny nebo využije-li svého práva podle ustanovení § 2 odst. 1č TrŘ osoba účastnící se na rekonstrukci. Dále může být jedním ze subjektů důvěrník svědka (ustanovení § 21 ZObTrČ), pokud se tento svědek, který je obětí rekonstruovaného trestného činu, účastní prováděné rekonstrukce.⁹⁸

2.6. Dokumentace

Okolnosti a významné informace o trestné činnosti, které jsou zjištěny pomocí různých metod v průběhu vyšetřování, je potřeba vhodným způsobem zajistit a zaznamenat. Rekonstrukce trestného činu se dokumentuje pomocí kriminalistické dokumentace. Vždy je třeba dokumentovat prováděný procesní úkon. Dokumentace je tedy prostředek, pomocí něhož se zachytí právně relevantní jevy a děje, které se staly v minulosti. Kriminalistickou dokumentací se zabývá kriminalisticko-technická dokumentace. „*Kriminalisticko-technická dokumentace je vědní obor kriminalistické techniky zabývající se zkoumáním zákonitostí dokumentování kriminalisticky relevantních událostí a vypracovávání metod a prostředků pro potřeby kriminalistické praktické činnosti*“. Při dokumentaci by měly být splněny tyto zásady:

- a) zobrazit věrně a plasticky skutečnou materiální situaci místa, kde se odehrály kriminalisticky relevantní události,

---

⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1557.

⁹⁸ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1561.

- b) umožnit každému, kdo nebyl přítomen zhotovování dokumentace a kdo dále bude dokumentaci využívat, názornou představu zdokumentovaných událostí,
- c) v případech, kdy je nutné situaci obnovit, umožnit toto obnovení a zajistit shodnost této obnovené situace se situací původní,
- d) hlavním účelem je poskytnout obraz o průběhu a výsledcích provedených úkonů a činností v určitém čase, prostoru a podmínkách,
- e) zachytit metody, prostředky a způsoby, jak byly jednotlivé úkony provedeny.

Kriminalistika má různé metody a způsoby dokumentace záležející na tom, o jaký druh vyšetřovacího úkonu se jedná a také se přihlíží při výběru k objektu nebo situaci, která se zkoumá. Mezi hlavní formy kriminalistické dokumentace patří: „*protokol, fotografická dokumentace, topografická dokumentace, filmový záznam, video-dokumentace a magnetofonový záznam, zajištění věcí in natura, technický znalecký posudek a speciální způsoby fixace*“. Pro dokumentaci rekonstrukce trestného činu se nejvíce využívá forma protokol, fotografie, náčrtky a plánky pomocí topografické dokumentace, dále video-záznam a audio záznam zvuku.⁹⁹

Standardně se rekonstrukce dokumentuje protokolem o úkonu. Bez protokolu nelze takovému úkonu přiznat postavení procesního úkonu v trestním řízení.¹⁰⁰ Součástí protokolu jsou další formy dokumentace uvedené výše, které tvoří přílohu protokolu, tento protokol tvoří přílohu celého spisu.

Před započítím rekonstrukce musí být připraveny prostředky dokumentace rekonstrukce, využívá se tedy především fotografií a videozáznamu.¹⁰¹

2.6.1. Protokol

Protokol o rekonstrukci je považován za listinný důkaz (ve smyslu ustanovení § 112 odst. 2 TrŘ). Rekonstrukce trestného činu se jako důkazní prostředek při trestním řízení provede přečtením protokolu o rekonstrukci v hlavním líčení při dokazování (případně také ve veřejném zasedání či neveřejném) nebo se předloží stranám k nahlédnutí nebo se přehraje audiovizuální záznam.¹⁰²

⁹⁹ STRAUS, Jiří a kol. Kriminalistická technika. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 406–407.

¹⁰⁰ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 42.

¹⁰¹ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 367.

¹⁰² ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1562.

Protokol o rekonstrukci je základním procesním dokumentem, který musí být objektivní a musí popsat prováděné úkony tak, aby popis odpovídal skutečnosti.¹⁰³ Novela trestního řádu č. 265/2001 Sb., zakotvila výslovně to, co již bylo dříve běžné v praxi, a to v ustanovení § 55 odst. 1 věty první TrŘ, že se vždy, nestanoví-li zákon jinak, sepíše o každém úkonu v trestním řízení protokol, a to zpravidla při procesním úkonu nebo hned po něm, což se uplatní hlavně u těch úkonů v trestním řízení, kdy je třeba, aby byl zachycen průběh úkonu.¹⁰⁴ Protokol se tedy vždy bude bezvýjimečně sepsovat o rekonstrukci trestného činu, jelikož právě zde se zachycuje průběh úkonu.¹⁰⁵ Podle ustanovení § 55 odst. 3 TrŘ by měl protokol o rekonstrukci trestného činu obsahovat mimo obecných náležitostí uvedených v § 55 odst. 1 TrŘ vždy specifické údaje jako podrobný popis okolností, za kterých došlo k provedení rekonstrukce, jejich obsah a výsledky.¹⁰⁶ Při protokolaci provádění a plánování rekonstrukce vychází orgán činný v trestním řízení také z čl. 80 a 82 závazného pokynu policejního prezidia č. 30/2009, o plnění úkonu v trestním řízení.¹⁰⁷ Obecně má být protokol objektivní, úplný, systematický a má mít tři části, a to: 1) úvodní část protokolu, 2) popisnou část a 3) závěrečnou část. Dále je součástí protokolu zvláštní část, kde se hodnotí výsledky a průběh rekonstrukce.¹⁰⁸ U protokolu o rekonstrukci trestného činu musí být v úvodní části uvedeny specifické náležitosti, jakožto účel rekonstrukce, cíl tohoto procesního úkonu, místo, kde se úkon konal, datum a přesný čas konání, dále povětrnostní, světelné a další podmínky, které v době rekonstrukce panovaly. Dále se musí v protokolu objevit seznam všech osob, které se na úkonu zúčastnily, včetně jejich identifikačních údajů a procesního postavení, zda-li se jedná o svědka, poškozeného či obviněného. Druhá část protokolu je z důkazního hlediska tou nejdůležitější.¹⁰⁹

Struktura protokolu:

V úvodní části by měly být kromě povinných náležitostí, jako je například poučení účastníka podle procesního postavení, také specifické náležitosti zmiňované výše, a to:

- účel, díky němuž se rekonstrukce vede a cíl rekonstrukce,

¹⁰³ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 144.

¹⁰⁴ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 620.

¹⁰⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 620–621.

¹⁰⁶ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 211.

¹⁰⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1561.

¹⁰⁸ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 212.

¹⁰⁹ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 35.

- seznam použitých maket nástrojů a předmětů, věcných důkazů a jiných předmětů využitých v průběhu rekonstrukce,
- prohlášení účastníka o jeho dobrovolné účasti na prováděné rekonstrukci,
- vymezení místa rekonstrukce, přesný čas, kdy rekonstrukce začala,
- vyjádření k podmínkám místa rekonstrukce, zda-li se shodují.¹¹⁰

V úvodní části se podchycuje i úloha (rozmístění) účastníků rekonstrukce (a to hlavně figurantů) nebo prostředků, které se při rekonstrukci využijí.¹¹¹ Na začátku rekonstrukce se vždy vyžaduje, aby všechny osoby zúčastněné na rekonstrukci byly předem řádně poučeny podle jejich procesního postavení, a pak se tento rozsah poučení zaznamená v protokolu. Poučení těchto osob lze zaznamenat i videokamerou při dokumentaci, ale poznamenat se to v protokolu musí i tak.¹¹²

V popisné části se stručně a výstižně popíše celý průběh rekonstrukce a jejího výsledku. Dále se popíše jednotlivé demonstrace, jak k trestné činnosti došlo z jednotlivých výpovědí, které se prověřují tak, že se popíše obnovovací proces, aby došlo k zachování posloupnosti.¹¹³ Protokoluje se i spontánní slovný popis předváděných dějů, dále i objasňování vedoucího vyšetřujícího nebo prostřednictvím jeho osoby kladené otázky znalců a obhájců a také se protokoluje popis nových důkazů, které byly zjištěny při provedené rekonstrukci.

V závěrečné části se poznamenají:

- návrhy, námitky nebo žádosti zúčastněných osob na rekonstrukci, pokud byly vzneseny,
- čas, kdy byla rekonstrukce ukončena,
- čas a místo sepsání protokolu o rekonstrukci trestného činu,
- odkaz na další dokumentaci rekonstrukce, jakožto videozáznam, fotodokumentace, zvukový záznam, topografickou dokumentaci či jinou,
- podpisy všech účastníků úkonu.¹¹⁴

¹¹⁰ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 212.

¹¹¹ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 145.

¹¹² FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 423.

¹¹³ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 145.

¹¹⁴ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 212.

Protokol se doplňuje pomocí jiných forem dokumentace, které vybírá policejní orgán spolu s kriminalistickým technikem či expertem. Tato dokumentace tvoří přílohu protokolu a jedná se nejčastěji o videozáznam, fotodokumentaci, plánek trasy nebo plánek pohybu.¹¹⁵ Celý protokol s přílohami tvoří přílohu spisu.

3.6.2. Videozáznam

Dle teorie kriminalistiky je nejvhodnější technickou metodou dokumentace rekonstrukce právě videozáznam. Teorie kriminalistiky vypracovala doporučení k této metodě a uplatní se zde tyto principy, které lze shrnout takto:

1. Počet nasazených videokamer se řídí dle složitosti rekonstrukce, resp. neopakovatelností některých situací – např. dokumentace výbuchu nástražného výbušného systému, kde se zkoumají účinky na okolí, lze provést jen jednou, proto tento výbuch musí být zaznamenáván na několik kamer současně.
2. Kriminalističtí technici se řídí pokyny kriminalisty, který rekonstrukci vede, ale zároveň musejí být operativní a přizpůsobiví dle vznikajících situací, např. v průběhu provádění rekonstrukce se stane neočekávaná situace jako například to, že se zřítí objekt, technik by neměl čekat na pokyn od kriminalisty, ale musí tento průběh situace zaznamenat.
3. Průběh rekonstrukce musí kriminalista nebo pověřená osoba moderovat, toto moderování zvyšuje hodnověrnost dokumentu jako důkazu.
4. Kamera nebo kamery, záleží na náročnosti rekonstrukce, musejí být spuštěny předtím, než bude zahájena rekonstrukce samotná, také s vypnutím kamer by se mělo počkat až několik minut po skončení úkonu.
5. Pokud se koná rekonstrukce na vzdálenějších místech od sebe, musejí být kameramani spojeni vysílačkami, aby zde nebyl problém v komunikaci.
6. Kriminalista, který moderuje průběh rekonstrukce na kameru, v úvodu rekonstrukce uvede důležité okolnosti, jakožto účel a cíl rekonstrukce, a dále představí všechny zúčastněné osoby na rekonstrukci a kameraman tyto osoby detailně zabere kamerou.
7. Kamera či kamery snímají nepřetržitě vše až do doby, kdy se například přemísťuje rekonstrukce do jiné budovy nebo jiných prostorů.
8. Na závěr je zde ponechána možnost vyjádřit se k průběhu rekonstrukce zúčastněným osobám a uplatnit tak své připomínky, doporučení nebo jiné poznatky.

---

¹¹⁵ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 424.

9. Finální záznam rekonstrukce se upravuje v kriminalistické laboratoři stříhem z originálního záznamu, který se trvale archivuje.

10. Upravený a sestříhaný záznam obsahuje úvodní a závěrečné titulky, kde se zmiňuje délka originálního záznamu a výsledného videodokumentu, metoda, která byla použita pro vytvoření a softwaru použitého při stříhu. Dále se uvede i to, kde je uložen celý originální záznam, resp. archív a další informace podstatné u dané rekonstrukce.¹¹⁶ Pokud se použije videozáznam, vždy se poznamená v protokolu uložení originálu záznamu v archívu.¹¹⁷

2.6.3. Fotodokumentace

Fotodokumentace umožňuje objektivní posouzení důležitých okolností a zároveň ukazuje názornou a nezkreslenou představu o důležitých skutečnostech, které byly pomocí této formy zachyceny. Dokumentuje se na negativní černobílý nebo barevný film, anebo se pořizují fotografie digitálně. Při fotodokumentaci se postupuje

- a) rychle, vzhledem procesu změn na místě činu, aby se předešlo znehodnocení předmětů důležitých pro vyšetřování a zachycení stop, které mohou zaniknout
- b) systematicky a plánovitě, aby nebyl narušen objekt, který se zkoumá, anebo aby nějaký důležitý objekt neunikl pozornosti.

Kriminalistika rozlišuje tyto druhy fotografií:

1. orientační fotografie (zobrazuje místo činu a okolí),
2. celková situační fotografie (pořizují se fotografie z více úhlů, tak aby bylo zachyceno celé prostředí a předměty),
3. polo-detailní fotografie (zachycuje ve vhodném měřítku ty nejdůležitější části a detaily místa spolu s objekty, které je obklopují),
4. detailní fotografie (zachycuje různé detaily odděleně od okolí, detaily situace jako např. otisky prstů, obuvi, nástrojů apod.)
5. celková přehledná fotografie (od celkové situační fotografie se odlišuje tím, že se pořizuje na závěr a bez čísel, které na začátku označují předměty, stopy atp.).

---

¹¹⁶ FENYK, Jaroslav. *Některé zvláštní způsoby dokazování (5. kap.)* [online]. krimi-servis.cz, 26. dubna 2008. Dostupné na <http://www.krimi-servis.cz/wp-content/uploads/2008/04/080424-rekonstrukce_5kap.pdf>.

¹¹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní. 2. doplněné a přepracované vydání.* Praha: C. H. Beck, 2003, s. 467. (Vondruška)

Dále kriminalistika zná ještě např. panoramatické fotografie, lineárně-panoramatické fotografie, kruhovo-panoramatické, makrofotografie, mikrofotografie, fotografie živých osob a jiné, které se využívají spíše u jiných důkazních prostředků než u rekonstrukce.¹¹⁸

Hlavním úkolem fotodokumentace je názorné zachycení důležitých bodů průběhu rekonstrukce. Fotodokumentace dříve bývala součástí protokolu zpravidla vždy oproti video-dokumentaci, jelikož video-dokumentace se pojila s časovou a technickou náročností jak při zaznamenání, tak při jejím předvádění u hlavního líčení v trestním řízení. Dříve se dokumentovala rekonstrukce i za pomoci magnetofonu. Ten poskytoval širší možnost zachycení průběhu rekonstrukce mluveným slovem. Při využití tohoto způsobu se pak v popisné části protokolu jen odkazovalo na tento záznam. Při využití tohoto způsobu dokumentace museli být účastníci seznámeni s tímto záznamem obdobně jako s obsahem protokolu a správnost v záznamu stvrzovali taktéž svými podpisy.¹¹⁹

2.6.4. Počítačová 3D metoda

Stále častěji je při rekonstrukci využívána moderní počítačová technika. Pomocí počítačové techniky se stírají procesní rozdíly mezi vyšetřovacím pokusem a samotnou rekonstrukcí. Tyto možnosti poznání objektivní pravdy pomocí počítačové techniky jsou závislé na trojrozměrných metodách kriminalistické dokumentace, pak také na vybavenosti laboratoří kriminalistů, a to jak po personální tak technické stránce. Učebnice kriminalistiky hovoří o rekonstrukční metodě „*modelování situací a průběhu událostí prostřednictvím počítačové animace v trojrozměrných dimenzích 3D*“ a využití této metody v případech prověřování a vyšetřování závažných trestných činů proti životu a zdraví k prospěchu zjištění skutkového stavu věci. Rekonstrukce za pomoci počítačové animace se řadí také do taktických prostředků kriminalistiky.¹²⁰

Souhlasím s profesorem Fenykem, že výhodou bude, pokud v laboratoři, kde se bude provádět počítačová animace, budou přítomni kriminalističtí balističtí, dopravní inženýři či jiní odborníci, ale i tak je otázkou, zda soudy budou tuto možnost brát jako relevantní poznání pravdy a budou ji brát jako hodnotný důkaz v hlavním líčení, jelikož lze argumentovat tím, že naprogramovat a upravit lze téměř vše. Uplatní se zásada volného hodnocení důkazních prostředků, kdy je na soudu, jakou váhu důkazu poskytne a také bude záležet, odkud tedy

---

¹¹⁸ STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 408–416.

¹¹⁹ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 145.

¹²⁰ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 364.

z jakého pracoviště, bude takovýto důkaz směřovat. Jisté je, že větší hodnotu bude mít toto jako důkaz, pokud se na něm bude podílet renomovaná a akreditovaná státní kriminalistická laboratoř. Zde by nemusely a neměly vznikat pochybnosti, oproti tomu, pokud půjde o neznámé studio nebo o nějakou soukromou kriminalistickou laboratoř zabývající se znaleckou činností v oboru kriminalistiky, lze spatřovat nějaké pochybnosti.¹²¹ „Zákon nestanoví v žádném ustanovení pravidla ohledně objemu důkazů potřebných k prokázání určité skutečnosti, ani váhu či důkazní sílu jednotlivých důkazů. Žádný druh důkazů nemá předem určenou důkazní sílu či hodnotu a zároveň trestní řád nestanoví rozsah důkazů potřebných k úplnému a pravdivému zjištění skutkového stavu. Soud sice hodnotí důkazy podle svého volného uvážení, nesmí však dospět k libovůli při hodnocení důkazů“.¹²² Vždy tedy záleží na soudu, jakou přiloží danému důkazu váhu. K tomuto se vrátím ještě v poslední kapitole ve svých úvahách de lege ferenda.

2.6.5. Systém dokumentace Spheron

Systém dokumentace Spheron je systém, který „umí“ tzv. „virtuální prohlídky“. Systém tvoří velice kvalitní kamera, která snímá různé scény a zdokumentuje požadovaný prostor v potřebné kvalitě. Kamera má velmi vysoké rozlišení, které umožňuje zpětně prohlížet i velice malé detaily předmětů či objektů. Dále pomocí tohoto systému lze snímat i nedostatečně osvětlené scény, které se odehrávají ve sklepech, tmavých místnostech apod. Pomocí této „šikovné“ kamery lze v prohlížeči sférických snímků provádět měření mezi dvěma body. Tento speciálně vyvinutý systém má program, v kterém lze vytvořit panorama, resp. sférickou prohlídku, která může být doplněna dalšími informacemi, do této prohlídky lze vložit např. fotografie, popisky, očíslovat stopy, vložit plánky, skici nebo videozáznamy či audiozáznamy. Pozorovatel pomocí Spheronu získá ucelený přehled o potřebných informacích, které si může pečlivě prohlédnout. Vzniklou sférickou prohlídku lze přenést na CD nebo DVD a současně se přenesou i ovládací modul programu, pomocí něhož si uživatel může prohlížet dokumentaci v počítači bez další instalace. To je velice důležité v policejní a justiční praxi, jelikož díky tomuto systému si vyšetřovatel, státní zástupce nebo soudce může sám prohlížet výsledný dokument a dělat si jakousi virtuální prohlídku či procházku spáchaným trestným činem. „Spheron tak posouvá současnou kriminalistickou dokumentaci na vyšší úroveň a poskytuje naprosto nové možnosti v procesu dokazování trestné činnosti.

¹²¹ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 421.

¹²² VANTUCH, Pavel. Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2008, č. 4, s. 111.

*Obrovsky zvyšuje objektivitu prováděných procesních úkonů, u kterých je použit, a naprosto bezkonkurenčně nabízí lepší představu o stavu na místě činu“.*¹²³ Přínosem těchto virtuálních prohlídek je, že si lze reálně prohlédnout prostor a udělat si tak přesnější představu oproti malé a ploché fotografii, během této prohlídky se uživatel dozví více a i zábavnější formou než čtením textu, dále se sníží náklady a ušetří se i čas.¹²⁴ Pomocí tohoto systému tak lze vytvořit zcela kompletní dokumentaci prováděného úkonu, který nahradí ostatní známé metody.

2.6.6. Hodnocení výsledků rekonstrukce

Na závěr rekonstrukce provede orgán činný v trestním řízení (kriminalista, který rekonstrukci vede) komplexní vyhodnocení, a to z hlediska účelovosti a jejího cíle a dojde k závěru, jestli vzniklo nějaké nové poznání skutečnosti či nikoliv.¹²⁵

Hodnocení výsledků rekonstrukce a jejího průběhu se doporučuje provádět ve dvou fázích. *„V první fázi se doporučuje hodnotit průběh a výsledky rekonstrukce vzhledem k hodnověrnosti a objektivitě jejího průběhu a dosažených výsledků. Ve druhé fázi se doporučuje hodnotit průběh a výsledky rekonstrukce v kontextu s ostatními důkazy shromážděnými v trestní věci“.*

V první fázi se zvažuje hlavně:

- konkrétní okolnosti případu, které vedly k provedení,
- shodnost podmínek, které byly v době spáchání trestného činu s podmínkami prováděné rekonstrukce,
- význam podmínek, které nemohly být znovu objeveny,
- psychologické faktory ovlivňující jednání subjektů účastnících se rekonstrukce,
- výsledky dosažené rekonstrukcí a jejich vztah k vyšetřovanému trestnému činu.

V druhé fázi se tedy posuzuje prověření důkazů, které nové důkazy se získaly, popřípadě existence rozporu mezi zjištěnými skutečnostmi a výsledky rekonstrukce. Zvažují

---

¹²³ HLAVÁČEK, Jan. *Virtuální panoramatické prohlídky a tzv. virtuální procházky* [online]. krimi-servis.cz, 26. března 2009 [cit. 15. dubna 2009]. Dostupné na <<http://www.krimi-servis.cz/?p=386>>.

¹²⁴ JOHÁNEK, Dalibor. *Co to jsou virtuální prohlídky?* [online]. 3dpano.cz. Dostupné na <<http://3dpano.cz>>.

¹²⁵ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 424.

se důvody těchto rozporů. Hodnotí se, zda se jedná o rozpory, které jsou podstatné či nikoliv, a jestli pro jejich vysvětlení bude potřeba provést další vyšetřovací úkony.¹²⁶

---

¹²⁶ MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2004, s. 372

2.7. Vztah k jiným zvláštním důkazním prostředkům

Rekonstrukce, jak jsem již psala v úvodní části, je jedním ze zvláštních důkazních prostředků. Mezi tyto prostředky patří dále konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus a prověrka na místě.

Dříve než došlo novelou č. 265/2001 Sb., k zakotvení rekonstrukce trestného činu v trestním řádu, byla rekonstrukce judikaturou považována za „zvláštní formu ohledání“¹²⁷, a to ohledání ve smyslu ustanovení § 113 TrŘ, kdy „ohledání se koná, mají-li být přímým pozorováním objasněny skutečnosti důležité pro trestní řízení“. V praxi byla rekonstrukce spíše vnímána jako „vyšetřovací pokus sui generis“, který spočíval v obnovení vypovězeného děje podle toho, jak ve výpovědi uvedl obviněný.¹²⁸ Do počátku padesátých let se dokonce rekonstrukce a vyšetřovací pokus považovaly za totožné.¹²⁹ Musím souhlasit, že rekonstrukce se svými znaky nejvíce podobá vyšetřovacímu pokusu nebo také prověrce na místě. Prověrka na místě dle trestního řádu se provádí v případě, že je třeba doplnit nebo upřesnit údaje důležité pro trestní řízení, které se vztahují k určitému místu. A podobně jako u rekonstrukce se na její postup aplikuje ustanovení o vyšetřovacím pokusu. Podobnost těchto tří institutů způsobuje občasnou záměnu v kriminalistické praxi. Lze však říci, že rekonstrukce se od ostatních zvláštních způsobů dokazování odlišuje svým „cílem, obsahem, strukturou, zčásti též metodikou a taktikou realizace“.¹³⁰

2.7.1. Podobnost s vyšetřovacím pokusem

„Vyšetřovací pokus se koná, mají-li být pozorováním v uměle vytvořených nebo obměňovaných podmínkách prověřeny nebo upřesněny skutečnosti zjištěné v trestním řízení, popřípadě zjištěny nové skutečnosti důležité pro trestní řízení“.

Mnohem častěji se v praxi provádí vyšetřovací pokus než rekonstrukce. Je to dáno tím, že vyšetřovací pokus dává širší možnost a způsobilost použití v praxi. Při pokusu se nikdy nezkoumá celý průběh trestného činu. Při pokusu se jedná o zjištění určitých

¹²⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 1968, sp. zn. 11 Tz 29/68

¹²⁸ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 362.

¹²⁹ PRERAD, Vladimír, VYCHODIL, Miroslav. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, Praha: Univerzita Karlova, 1990, č. 3, s. 50.

¹³⁰ VYCHODIL, Miroslav. *Rekonstrukce trestného činu (1. část)*. *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 40.

důkazních informací, které se týkají určitých podmínek, situací nebo fází trestného činu.¹³¹ Vyšetřovací pokus a rekonstrukce, jak již bylo řečeno, mají hodně společných znaků. Rozdíl mezi nimi je především ve způsobu obnovení daného děje či situace nebo věci.¹³² Ačkoliv cíle provádění těchto důkazních prostředků mohou být totožné, jejich metodické postupy a taktika se liší. Je zejména potřeba upozornit, že „*rekonstrukce není experimentálním modelováním několika pokusných variant zkoumané okolnosti*“. Při rekonstrukci tedy nedochází k experimentování a několikanásobnému vytváření a opakování též podmínek a možností, jak došlo k trestnému činu.¹³³ Dá se tedy říci, že vyšetřovací pokus na rozdíl od rekonstrukce obnovuje jednu situaci pomocí až několika pokusů, kdežto rekonstrukce je jakési jedno jednání, které na sebe navazuje a tvoří tak jakýsi ucelený pohled na to, jak se trestný čin odehrál.

Neujasněnost, jestli jde o vyšetřovací pokus či rekonstrukci, se dříve projevovala hlavně v protokolu o procesním úkonu. Chybné označení procesního úkonu dříve vedlo ke zpochybnění dalšího postupu, věrohodnosti výsledku rekonstrukce a v konečné fázi se takto chybně označenému důkazu nepřičítala ani taková důkazní síla, jakou důkazní prostředek ve skutečnosti měl.¹³⁴ To je celkem logické, jelikož pokud dojde ke špatnému označení, aplikuje se i chybné ustanovení k provedení vyšetřovacího úkonu.

V praxi se rekonstrukce a vyšetřovací pokus doplňují a mnohdy bývají realizovány současně¹³⁵ nebo se v průběhu prováděné rekonstrukce uskuteční jeden nebo více vyšetřovacích pokusů.¹³⁶

V průběhu prováděné rekonstrukce se tedy může vyskytnout potřeba provést vyšetřovací pokus a ověřit tak určitá fakta nebo události demonstrováné při rekonstrukci obviněným či jinou osobou a „*ověřit tak kauzální průběh skutkového děje experimentálním vytvořením určitých podmínek či určitých postupů či chování jednotlivých osob, na ději zúčastněných*“.¹³⁷ Jednalo by se o zásadně nesprávný postup, pokud by se vytvářel jakýsi

---

¹³¹ VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 147.

¹³² VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 10, s. 148.

¹³³ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 418.

¹³⁴ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 42.

¹³⁵ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 418.

¹³⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 415.

¹³⁷ NSZ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 364.

„úkon smíšené povahy“ (rekonstrukce – vyšetřovací pokus), proto je tedy důležité vyjasnit si, který úkon se bude provádět a tyto dva úkony od sebe odlišit.¹³⁸

Dále se vyšetřovací pokus od rekonstrukce odlišuje i tím, že účast osob (obviněných, svědků, poškozených) u vyšetřovacího pokusu může být aktivní, pasivní (účast i proti jejich vůli) nebo bez účasti těchto osob.¹³⁹ Je tomu tak, když se například vyšetřovací pokus provádí bez účasti osob v laboratoři.

Ačkoliv není žádné omezení a určení, kdy by se rekonstrukce měla provádět, vzhledem k tomu, že se jedná o ověření skutečností známých v trestním řízení, zda jsou tyto skutečnosti v souladu, a rekonstrukcí se má dojít k případným rozporům, by měla být rekonstrukce prováděna hlavně až na konci vyšetřování nebo v závěru dokazování hlavního líčení,¹⁴⁰ je tomu tak díky tomu, že v této fázi je nashromážděno dostatečné množství podkladů pro konání rekonstrukce. Dá se tedy říci, že toto je další odlišnost od vyšetřovacího pokusu, jelikož ten se většinou provádí na začátku přípravy.

---

¹³⁸ PRERAD, Vladimír, VYCHODIL, Miroslav. Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, Praha: Univerzita Karlova, 1990, č. 3, s. 63.

¹³⁹ NSZ. Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 356.

¹⁴⁰ NSZ. Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví. SL 68/2005. V Brně, 2007. s. 364.

3. Porovnání rekonstrukce trestného činu s právní úpravou rekonstrukce v Anglii, Německu a Rakousku

Jak jsem v úvodu zmínila, tak součástí mé práce je také srovnání české právní úpravy rekonstrukce trestného činu s úpravou zahraniční.

Anglie

Rekonstrukce trestného činu se anglicky nazývá „*Crime Scene Reconstruction*“, v překladu Rekonstrukce kriminální scény. Rozumí se tím použití vědeckých metod, fyzických důkazů, deduktivního uvažování a jejich vzájemné vztahy k získání znalostí ze série událostí, které obklopují spáchání trestného činu. Tato metoda se zabývá fyzickými důkazy a vytváří myšlenkové dedukce a hypotézy, jak k trestné činnosti došlo a co se stalo. Anglické právo zná tyto typy rekonstrukcí:

1. specifická rekonstrukce incidentu (dopravní nehoda, vražda),
2. rekonstrukce specifické události (směr, vztah),
3. specifická rekonstrukce fyzických důkazů (střelné zbraně, krev).

Například pomocí rekonstrukce lze v Anglii určit typ použité zbraně, postavení a umístění oběti, znovu sestavit roztrhané papíry, určit trajektorii střelné zbraně, určit způsob smrti, znovu sestavení zlomených či rozbitých předmětů. Dá se tedy konstatovat, že rekonstrukce se chápe v Anglii ve smyslu české kriminalistické rekonstrukce, a to tedy v širším slova smyslu. Rekonstrukce probíhá v těchto krocích: uznání důkazů, dokumentace, sběr důkazů, hodnocení důkazů, hypotéza, testování a rekonstrukce. Pomocí rekonstrukce se tedy, jako je tomu i u nás, dojde k tomu, zda k rekonstrukci došlo určitým způsobem nebo toto tvrzení vyvrátí. Rekonstrukci řídí taktéž jeden vedoucí.¹⁴¹

Německo

Rekonstrukce trestného činu není v německém trestním řádu výslovně uvedena. Nemá žádné zákonné ustanovení a využívá se pouze jako jedna z kriminalistických metod. Obecně může německá police, státní zástupce či soudce pověřit provedením rekonstrukce trestného činu nezávislého odborníka tzv. „*odborného poradce*“. Pověření odborného

---

¹⁴¹ CLEMENS, W. Daryl. *Crime Scene Reconstruction* [online]. santoshraut.com. Dostupné na: <<http://www.santoshraut.com/forensic/crimescenereconstruction.htm>>.

poradce probíhá na základě ustanovení § 163 StPO D a účelem pověření je zpracování odborného posudku. Státní zástupce a soudce mohou pověřit odborného poradce i později v trestním řízení. Státní zástupce pověřuje na základě ustanovení 161 StPO D a police na základě ustanovení § 163 StPO D. Odborný poradce je považován za tzv. „osobní důkazní materiál“. Jeho úkol spočívá v aplikaci jeho speciální odborné kompetence v případech jako je např. odběr krve, tělesná vyšetření, zjištění obsahu alkoholu v krvi, rekonstrukce činu, DNA analýza či analýza materiálu. Volbu odborného poradce a jejich počet dle ustanovení § 73 StPO D probíhá ze strany soudce. Soudce se i s poradcí domluví na lhůtě v rámci, které musí být odborný posudek vyhotoven.¹⁴²

Rakousko

Rekonstrukce trestného činu oproti Německu je v rakouském trestním řádu uvedena a její právní úprava je dokonce podobná naší právní úpravě. Rekonstrukce je upravena v ustanovení § 149 a § 150 StPO Ö. Podle ustanovení § 149 odst. 2 se rekonstrukcí rozumí demonstrace pravděpodobného průběhu jednání člověka na místě činu nebo na jiném místě, které souvisí s místem, kde došlo k trestnému činu. O této demonstraci se pořizuje zvukový či video záznam. Pokud je potřeba odborných znalostí je k rekonstrukci přibrán odborník. Rekonstrukce trestného činu se v Rakousku provádí na návrh státního zástupce.¹⁴³ Dle ustanovení § 150 StPO Ö se rekonstrukce může účastnit státní zástupce, obviněný, obhájce, svědek, oběť, poškozený, popř. zákonný zástupce či opatrovník a kriminální policie. Kriminální policie se však oproti naší úpravě nemusí podílet na průběhu, ale musí být o termínu prováděné rekonstrukce vyrozuměna. Obviněný může být dočasně vyloučen z prováděné rekonstrukce v případě, že by jeho přítomnost ohrozila účel trestného řízení nebo pokud to vyžadují zvláštní zájmy (§ 250 odst. 1). Účastníci jako oběť a poškozený mohou být také dočasně vyloučení v případě, že by jejich přítomnost mohla mít vliv na obviněného či svědka svobodně a plnohodnotně vypovídat. V těchto případech je účastníkům vždy povinno zprostředkovat kopii protokolu. Účast

---

¹⁴² RODORF, Alfred. *Pravomoci německé policie* [online]. rodorf.de. Dostupné na: <http://www.rodorf.de/02_stpo/01.htm>.

¹⁴³ Rakouský trestní řád. § 149 *Augenschein und Tatrekonstruktion* [online]. jusline.at. Dostupné na <<https://www.jusline.at/index.php?cpid=ba688068a8c8a95352ed951ddb88783e&lawid=14&paid=149&mvp a=163>>

obhájce nemůže být v žádném případě omezena.¹⁴⁴ Rozdíl oproti naší úpravě tedy spočívá v tom, že se v Rakousku provádí na návrh státního zástupce a kriminální policie jakožto orgán činný v trestním řízení nemusí být přítomen prováděné rekonstrukci.

---

¹⁴⁴ Rakouský trestní řád. § 150 *Durchführung der Tatrekonstruktion* [online]. jusline.at. Dostupné na <<https://www.jusline.at/index.php?cpid=ba688068a8c8a95352ed951ddb88783e&lawid=14&paid=150&mvpa=164>>

4. Úvahy de lege ferenda

Při psaní diplomové práce jsem narazila na jisté nedostatky spojené s rekonstrukcí trestného činu. V této poslední části se tak pokusím nastínit mé úvahy de lege ferenda.

První návrh směřuji k subjektům účastnících se rekonstrukce trestného činu. Zavedla bych, jak je tomu v Rakousku, aby se rekonstrukce trestného činu prováděla na návrh státního zástupce. Zároveň by bylo vhodné, aby se i rekonstrukce osobně účastnil. Jeho přítomnost není při rekonstrukci podle úpravy de lege lata nutná. Zavedla bych tak povinnou účast státního zástupce u některých trestných činů jako je např. vražda, zabití, těžké ublížení na zdraví či neposkytnutí pomoci, resp. u trestných činů, kde se útočí na osobní integritu člověka, a to z důvodu, že státní zástupce je osoba s právním vzděláním a také vzhledem k objektu, který se u těchto trestných činů chrání. S novelou TZ se do popředí ochrany dostal člověk, jeho život a zdraví, jeho integrita, nedotknutelnost, důstojnost, osobní svoboda, resp. ochrana jeho základních práv a svobod. Dále u trestných činů jako je loupeže, krádež či poškození cizí věci. Státní zástupce by tak v těchto případech dohlížel na dodržení zákonného postupu orgánu činného v trestním řízení. Vzhledem k tomu, že podezřelý či obviněný a svědek s právem odepřít výpověď nesmí být v žádném případě k rekonstrukci donucován, přítomnost státního zástupce by tak mohla zamezit i možnému nátlaku ze strany policejního orgánu při demonstraci děje. Dále by se i účastí státního zástupce dalo zamezit špatnému označování procesního úkonů a zaměňováním za vyšetřovací pokus. Státní zástupce by tak stanovil přesný cíl rekonstrukce a rozhodl by, zda se rekonstrukce provede či nikoliv. Podle mého názoru by se tím dalo také zabránit tomu, že policejní orgán vyhodnotí rekonstrukci jako časově náročný úkon a neprovede ji. Proto bych svěřila rekonstrukci trestného činu a rozhodnutí o jejím provedení do rukou státního zástupce. Jako protiargument lze však namítat, že v některých případech, když je dostatečně prokazatelné, že obviněný trestný čin spáchal, je zbytečné provádět rekonstrukci. Ano, jeví se to zbytečné v případě, když se obviněný i sám přizná, že například zavraždil oběť, ale i v takovýchto případech by mohla sloužit rekonstrukce jako prověření a potvrzení, že se tak opravdu stalo.

Vzhledem k tomu, že se má rekonstrukce využít subsidiárně až po úvaze orgánu činného v trestním řízení a až po vyčerpání všech ostatních důkazních prostředků, které nepostačují k objasnění a vydání rozhodnutí v dané věci, tak bych navrhovala, aby zde nebyla subsidiarita a šlo rekonstrukci využít i před vyčerpáním všech ostatních důkazních

prostředků k prověření doposud nashromážděných důkazů, např. vzhledem k tomu, že časová prodleva mezi rekonstrukcí může způsobit zánik místa, jiných důkazů atp.

Častým odůvodněním rozhodnutí nalézacích soudů pro neprovedení důkazních prostředků jako je rekonstrukce je, že otázky, na které měly navrhované důkazy přinést odpovědi, již byly zodpovězeny v průběhu řízení jinými relevantními důkazy jako např. nález ÚS 2914/15¹⁴⁵ a ÚS 3503/16, kdy v jedné trestní věci rozhodl soud na základě výpovědi svědka a poškozené, které byly naprosto shodné, a to i se znaleckými posudky a důvodu návrhu na rekonstrukci soud nevyhověl.¹⁴⁶ Ano, v některých případech se zdá provedení rekonstrukce jako zbytečné, ovšem např. v nálezu ÚS 566/13 bylo stěžovateli vyhověno, a ÚS shledal důvody pro povolení obnovy řízení za účelem provedení rekonstrukce, kterou označil „za nezbytnou a potřebnou, vedenou s cílem odstranit rozpory ve výpovědích svědků“.¹⁴⁷ V tomto případě se zjistilo, že se v době činu na místě pohybovalo více osob. Tudíž bylo obnově vyhověno za účelem provedení rekonstrukce za účasti nových svědků i svědků již vyslechnutých a vyhodnotit, co jednotlivý svědci mohli či nemohli vidět. Dále například v nálezu ÚS 3320/09 stěžovatel namítal neprovedení rekonstrukce a ÚS shledal rekonstrukci za „důkaz neprávem opomenutý, jelikož jejím provedením mohly být prověřeny nebo upřesněny skutečnosti rozhodné pro zjištění skutkového stavu, a to nejen otázka mechanismu vzniku poranění poškozené, ale i věrohodnost výpovědí svědků, kteří pozorovali děj při jízdě autem“.¹⁴⁸ Domnívám se tedy, že není třeba subsidiarita u rekonstrukce a mohlo by se tedy přistupovat k tomuto důkaznímu prostředku i před vyčerpáním ostatních důkazních prostředků.

Důležité je poznamenat, že rekonstrukci místa činu z kriminalistického pohledu lze využít při vyšetřování i jiných činů než trestných činů, nemusí se tedy vždy vztahovat k trestnému činu, jelikož ji lze využít např. při rekonstrukci sebevraždy nebo u dopravních nehod. Proto bych chtěla zmínit tento příklad. V roce 2002 manželé Stodolovi během 1 roku a 14 dnů zavraždili 8 starších lidí a spáchali celkem 17 závažných násilných trestných činů. Tento příklad zmiňuji, jelikož právě zde se ukázala nezkušenost mladých policistů a i lékařů, kteří byli na místech činu, chybně ohledali místo a soudní lékaři chybně provedli pitvu. Došlo tak k selhání důležitých složek v trestním řízení. Skoro ve všech případech se vycházelo z toho, že se jedná o sebevraždu či náhlé úmrtí, avšak nebyla provedena žádná rekonstrukce. Oběti trpěly zdravotními problémy a manželé upravovali místa činu tak, aby

¹⁴⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 20. června 2016, sp. zn. I. ÚS 2914/15, body 14–18

¹⁴⁶ Nález Ústavního soudu ze dne 6. prosince 2016, sp. zn. I. ÚS 3503/16

¹⁴⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 14. listopadu 2013, ÚS 566/13

¹⁴⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 18. března 2010, sp. zn. III. ÚS 3320/09

vše vypadalo jako sebevražda. Nedošlo k žádné kontrole, zda se jednalo o úmrtí, či nikoli. Ani soudní lékaři nepoznali rýhu při škrčení a pohmožděninám nevěnovali řádnou pozornost.¹⁴⁹ Podle mého názoru, kdyby Policie České republiky zvolila vhodný taktický způsob pro ověření, provedla rekonstrukci, a zjistila tak, zda se opravdu jedná o sebevraždu, mohlo se tak předejít úmrtí dalších 7 osob. Další můj návrh směřuje tedy k tomu, aby se rekonstrukce prováděla u činů jako jsou sebevraždy či dopravní nehody. K tomu, aby to nebylo tak časově náročné, by bylo možné využít systém Spheron a udělat si virtuální prohlídku, zda k tomu mohlo dojít určitým způsobem. Resp. moje úvaha spočívá v tom, že v případě sebevražd by se měl klást větší důraz na to, zda se opravdu jedná o sebevraždu, a vyvarovat se tak možným chybám.

Výhodu tohoto důkazního prostředku oproti ostatním spatřuji v tom, že právě rekonstrukce trestného činu může mít význam i ve vyšetřování trestného činu, kdy od jeho spáchání uběhla celkem dlouhá doba. Vzhledem k tomu, že nastolením též podmínek či provádění rekonstrukce na totožném místě může vyústit v to, že si podezřelý či obviněný, poškozený nebo svědek rozpomenou na určité skutečnosti důležité ve vyšetřování trestného činu. Výsledkem může tedy být nalezení nového důkazu. Další výhodu spatřuji také v tom, že právě díky rekonstrukci lze zjistit, zda některá osoba výše uvedená v rámci výslechu vypovídala nepravdivě či uvedla zkreslené skutečnosti, přičemž pod vlivem rekonstruovaných událostí se může zachovat zcela spontánně a předvést děj tak, jak se doopravdy stal a ne tak, jak uvedla při výslechu. Orgány činné v trestním řízení pomocí rekonstrukce tak získávají prověřené údaje, ale také mohou získat nové důkazy, kdy pak vede rekonstrukce k novým poznatkům o skutečnostech důležitých pro trestní řízení.¹⁵⁰

---

¹⁴⁹ JEDLIČKA, Miloslav. *Jaroslav Stodola a Dana stodolová, vraždící manželé – 8 obětí – doživotní trest* [online]. kriminalistika.eu, Dostupné na <<http://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>>.

¹⁵⁰ FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 418.

5. Závěr

Rekonstrukci trestného činu lze považovat za složitý, ale důležitý důkazní prostředek v trestním řízení, pomocí něhož se zjišťují a dokumentují skutečnosti, které jsou významné v trestním řízení. Rekonstrukce se koná, pokud má dojít k obnovení situace a okolností, za jakých byl spáchán trestný čin nebo které k němu mají určitý vztah, pokud má být prověřena výpověď podezřelého, obviněného, spoluobviněného, poškozeného nebo svědka, a to až v případě, pokud jiné důkazy provedené v řízení nepostačují k objasnění dané věci. Při rekonstrukci je třeba dbát na její organizaci, dbát na zákonnou úpravu, aby vše proběhlo v souladu se zákonem a v souladu s právními předpisy a byl tak naplněn účel procesního úkonu. Úspěšné provedení spočívá tedy v důkladné a odpovědné přípravě procesního úkonu vedoucím rekonstrukce.

Četnost využití rekonstrukce trestného činu se liší od pracoviště k pracovišti. Některé pracoviště (např. Územní odbor Nymburk) tento úkon nevyužívá při vyšetřování nebo jen velice ojediněle, jiné pracoviště (např. Krajské ředitelství police Středočeského kraje) ji provádí často. Závisí na tom, o jak závažný trestný čin jde. Nejvíce se rekonstrukce provádí u obecné kriminality, a to u nejzávažnějších násilných trestných činů jako je vražda, těžké ublížení na zdraví a loupež. Kdežto např. u dopravních nehod se využívá spíše vyšetřovací pokus či znalecký posudek. Rekonstrukce se nejčastěji provádí v závěru vyšetřování, ale v odůvodněných situacích ji lze provést v počátku přípravného řízení. Pomocí rekonstrukce se prověřují důkazy jednotlivě nebo celkově v dané věci. Současně se při prověřování mohou získat i nové důkazy nebo orgán činný v trestním řízení může díky rekonstrukci získat i příčinné souvislosti mezi jednotlivými důkazy a objasnit některé rozpory mezi důkazy. Samotná rekonstrukce je jednou z kriminalisticko-taktických metod.

Od ostatních zvláštních důkazních prostředků uvedených v trestním řádu se rekonstrukce liší svou podstatou, svým cílem a úkolem, jinými kriminalisticko-taktickými zásadami a doporučeními pro přípravu, provedením rekonstrukce, jejím hodnocením a následnou dokumentací.

Rekonstrukce trestného činu je v zákoně upravena v jednom ustanovení s dvěma odstavci, kde odkazuje na přiměřenou aplikaci ustanovení u vyšetřovacího pokusu. Provádění rekonstrukce především vychází z poznatků kriminalistické praxe. Podle mého názoru současná literatura neobsahuje dostatek informací o tomto institutu, ačkoliv se

domnívám, že právě tento důkazní prostředek je významný pro vyšetřování a může být velice přínosný.

V práci jsem analyzovala rekonstrukci trestného činu ve smyslu trestněprávního a kriminalistického a došla tak k její podstatě. Také jsem využila metodu komparace, a to v porovnání rekonstrukce s vyšetřovacím pokusem, u historického vývoje rekonstrukce se současností a v porovnání se zahraniční úpravou v Anglii, Rakousku a Německu.

Při psaní diplomové práce jsem čerpala z monografií, komentářů k trestnímu řádu, odborných časopisů zaměřených na danou problematiku a kriminalistických příruček pro policisty. Při psaní práce jsem si všimla, že hodně autorů čerpá z poznatků od Miroslava Vychodila. Dovolila bych si říct, že právě jemu patří velké díky za to, že se novelou č. 265/2001 Sb., dostal tento institut do trestního řádu a získal tak postavení „*zákonného důkazního prostředku*“. Ačkoliv se tento důkazní prostředek dočkal zakotvení v trestním řádu, stále mu podle mne není věnovaná dostatečná pozornost. V důsledku toho bývá tak v praxi zaměňována za vyšetřovací pokus či prověrku na místě nebo ohledání, a je tak označena za úkon, kterým ve skutečnosti vůbec není ani nemůže být nebo se v praxi neprovede při vyšetřování trestného činu vůbec.

Tato diplomová práce měla za hlavní cíl provést rozbor rekonstrukce trestného činu jak z hlediska trestně-právního, tak z hlediska kriminalistického. Práce měla popsat historický vývoj rekonstrukce, porovnat úpravu s jinými zeměmi a nastínit možné právní změny úpravy *de lege ferenda*.

6. Abstrakt

Předmětem práce je detailní rozbor institutu rekonstrukce trestného činu, která se řadí mezi zvláštní důkazní prostředky, které jsou upraveny v páté hlavě v oddíle třetím trestního řádu pod názvem „*Některé zvláštní způsoby dokazování*“, mezi které se řadí konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce a prověrka na místě. Tyto prostředky specifickým způsobem zjišťují a dokumentují skutečnosti, které jsou významné v trestním řízení a obstarávají tak důkazy v konkrétní trestní věci. Jednotlivé zvláštní důkazní prostředky vykazují specifické znaky, kterými se od sebe odlišují, a neměly by se zaměňovat. V práci je vymezena zejména odlišnost vůči vyšetřovacímu pokusu.

Hlavním cílem práce je rozbor pojmu a podstaty rekonstrukce trestného činu z hlediska trestněprávního a z hlediska kriminalistického, historický vývoj tohoto institutu před zakotvením v trestním řádu a její úprava de lege lata, kdy výsledkem práce jsou úvahy de lege ferenda. Cílem práce je také představit funkce rekonstrukce, jednotlivé druhy rekonstrukce z hlediska kriminalistického, jako je rekonstrukce místa činu, hmotných předmětů, vnější podoby člověka a kriminalisticky významných jednání a událostí, dále představit jednotlivé subjekty účastnící se rekonstrukce, základní taktické a metodické doporučení pro přípravu rekonstrukce a jejího průběh, a vymezení jednotlivých stádií průběhu rekonstrukce. V práci není opomenuta dokumentace rekonstrukce, její protokolace a i jiné formy dokumentace a následné hodnocení. V neposlední řadě je v práci nastíněna i úprava v zahraničí a její srovnání s českou trestní úpravou.

Abstract

The subject of my thesis is a detailed analysis of a crime reconstruction. The reconstructions of a crime belongs among the special means of proofs, which are regulated in the Criminal Procedure Code entitled "The special means of proofing" what includes the confrontation, reconnaissance, investigative trial, reconstruction of a crime and the place review. The special means of proofing are able to identify and document things, which are important in the criminal proceedings and also provide evidence in the specific criminal cases. Each means of proofing has its special characteristics. The means differ from one to another and should not be confused. The thesis showed mainly the difference between the reconstruction of a crime and the investigative experiment.

The main aim of this thesis is to analyse the concept and essence of the reconstruction of a crime from the criminal meaning and from the criminalist meaning,

showed the historical development of the reconstruction of a crime before it was established in the Criminal Procedure Code. The thesis also showed the functions of the reconstruction of a crime, the individual types of criminalist reconstruction of a crime such as the reconstruction of the place of the offense, material objects, external appearance of a human and the criminally significant acts and events, also showed the individual subjects involved in the reconstruction, basic tactical and methodical recommendations for preparation and process of the reconstruction of a crime and the individual stages of the process of the reconstruction. The thesis showed the documentation of the reconstruction, the protocol and other forms of the documentation and the subsequent evaluation of the reconstruction. In the end of the thesis is a preview on the reconstruction of a crime abroad and its comparison with the Czech reconstruction of a crime.

7. Literatura

Knihy

1. FRYŠTÁK, Marek. *Dokazování v přípravném řízení*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita Právnická fakulta, 2014. 392 s.
2. FENYK, Jaroslav a kol. *Trestní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 928 s.
3. JELÍNEK, Jiří a kol. *Trestní právo procesní*. 3. aktualizované a doplněné vydání podle stavu k 1. 4. 2013. Praha: Leges, 2013. 864 s.
4. MUSIL, Jan a kol. *Kriminalistika*. 2. přepracované a doplněné vydání. Praha: C. H. Beck, 2004. 606 s.
5. NĚMEC, Miroslav. *Kriminalistická taktika pro policisty*. Praha: Eurounion, 2004. 328 s.
6. PORADA, Viktor a kol. *Silniční dopravní nehoda v teorii a praxi*, Praha: Linde, 2000. 378 s.
7. STRAUS, Jiří a kol. *Úvod do kriminalistiky*, 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 173 s.
8. STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická taktika*. 2. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 291 s.
9. STRAUS, Jiří a kol. *Kriminalistická technika*. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 446 s.
10. ŠÁMAL, Pavel a kol. *Přípravné řízení trestní*. 2. doplněné a přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2003. 1471 s.
11. ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1053 s.
12. ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád I. § 1 až 156. Komentář*. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1920 s.

Články z odborných časopisů

1. CHMELÍK, Jan. Účast znalce na místě činu a otázky s tím spojené. *Kriminalistika*, 2005, č. 4, s. 285–298.

2. KONRÁD, Zdeněk. Po velké novele trestního řádu objevujeme v kriminalistické taktice nové problémy? *Kriminalistika*, 2006, č. 2, s. 93–99.
3. MASNICOVÁ, Soňa a kol. Overenie spoľahlivosti metód rekonštrukcie nosa z kostného podkladu. *Kriminalistika*, 2005, č. 2, s. 159–165.
4. PRERAD, Vladimír, VYCHODIL, Miroslav. *Vyšetřovací experiment a rekonstrukce trestného činu*. Acta Universitatis Carolinae Iuridica, Praha: Univerzita Karlova, 1990, č. 3, s. 13–92.
5. PROTIVINSKÝ, Miroslav. Pohyblivá místa činu. *Kriminalistika*, 2002, č. 3, s. 219–223.
6. RAK, Roman a kol. Identifikace osoby na základě tvaru ucha a jeho otisku. *Kriminalistika*, 2004, č. 1, s. 30–41.
7. VANTUCH, Pavel. Pachová stopa jako důkaz v trestním řízení. *Trestněprávní revue*, 2008, č. 4, s. 106–111.
8. VERNEROVÁ, Jarmila. Rekonstrukce trestného činu jako důkazní prostředek v čs. trestním řízení, jako kriminalistická metoda získávání a prověřování důkazů. *Československá kriminalistika*, 1977, č. 2, s. 139–149.
9. VYCHODIL, Miroslav. Některé zvláštní způsoby dokazování. *Trestní právo*, 2000, č. 11, s. 8–11.
10. VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (1. část). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 8, s. 37 – 43.
11. VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu (dokončení z minulého čísla). *Bulletin advokacie*, 1997, č. 9, s. 32–39.

Tuzemské legislativní akty

1. Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů
2. Závazný pokyn policejního prezidenta ze dne 21. 4. 2009 o plnění úkolů v trestním řízení
3. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, ve znění pozdějších předpisů

6. Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

1. FENYK, Jaroslav a kol. *Některé zvláštní způsoby dokazování (5. kap.)* [online]. krimi-servis.cz, 26. dubna 2008. Dostupné na http://www.krimi-servis.cz/wp-content/uploads/2008/04/080424-rekonstrukce_5kap.pdf.
2. CLEMENS, W. Daryl. *Crime Scene Reconstruction* [online]. santoshraut.com. Dostupné na: <http://www.santoshraut.com/forensic/crimescenereconstruction.htm>.
3. HLAVÁČEK, Jan. *Virtuální panoramatické prohlídky a tzv. virtuální procházky* [online]. Krimi-servis.cz, 26. března 2009 [cit. 15. dubna 2009]. Dostupné na <http://www.krimi-servis.cz/?p=386>.
4. JEDLIČKA, Miloslav. *Jaroslav Stodola a Dana stodolová, vraždící manželé – 8 obětí – doživotní trest* [online]. kriminalistika.eu, Dostupné na <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/stodola/stodola.html>.
5. JOHÁNEK, Dalibor. *Co to jsou virtuální prohlídky?* Dostupné na <http://3dpano.cz>.
6. NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ. *Metodický návod k postupu státních zástupců ve věcech trestných činů proti životu a zdraví*. SL 68/2005. V Brně, 2007. Dostupné na portal.justice.cz/nsz/soubor.aspx?id=44762.
7. RODORF, Alfred. *Pravomoci německé policie* [online]. rodorf.de. Dostupné na http://www.rodorf.de/02_stpo/01.htm.
8. Rakouský trestní řád. Dostupné online na <https://www.jusline.at/index.php>

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 20. června 2016, sp. zn. I. ÚS 2914/15, body 14–18
2. Nález Ústavního soudu ze dne 6. prosince 2016, sp. zn. I. ÚS 3503/16
3. Nález Ústavního soudu ze dne 14. listopadu 2013, sp. zn. ÚS 566/13
4. Nález Ústavního soudu ze dne 18. března 2010, sp. zn. III. ÚS 3320/09
5. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. června 1968, sp. zn. 11 Tz 29/68
6. Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 8. 1. 1998, sp. zn. 2 Tzn 108/1997